

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна
Навчально-науковий інститут «Українська інженерно-педагогічна академія»
Кафедра маркетингу та торговельного підприємництва

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

магістра

на тему:

«РОЗВИТОК ЛОГІСТИЧНИХ СИСТЕМ ЯК ФАКТОРУ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ КОМЕРЦІЙНОГО ПІДПРИЄМСТВА»

(тема кваліфікаційної роботи)

Виконав: студент II курсу, групи ДПТ-24 мг
спеціальності: 076 Підприємництво та торгівля
(ОП «Митна справа»)

(шифр і назва напрямку підготовки, спеціальності)

_____ / Ярослав ПЕВЕНЬ
(підпис) (ім'я та прізвище)
Керівник _____ / Тетяна ДЕМ'ЯНЕНКО
(підпис) (ім'я та прізвище)
Рецензент _____ / Наталія КУЗЬМІНЧУК
(підпис) (ім'я та прізвище)

«До захисту допущено»

Завідувач кафедри _____ / Вікторія ЧОБИТОК
(підпис) (ім'я та прізвище)
Секретар ЕК _____ / Ірина БЛУДОВА
(підпис) (ім'я та прізвище)

Харків – 2025 рік

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Навчально-науковий інститут «Українська інженерно-педагогічна академія»
Кафедра маркетингу та торговельного підприємництва
Спеціальність 076 Підприємництво та торгівля
Освітньо-професійна програма «Митна справа»

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри
д.е.н., проф.
Вікторія ЧОБИТОК

(підпис)

«13» жовтня 2025 р.

ЗАВДАННЯ
на кваліфікаційну роботу (дипломну роботу)
другого (магістерського) рівня вищої освіти

здобувачу Ярославу ПЕВНЮ

1. Тема: «Розвиток логістичних систем як фактору підвищення ефективності комерційного підприємства» затверджена наказом по навчально-науковому інституту № 4801-5/3664 від «06» жовтня 2025 р.
2. Термін здачі закінченої роботи: «24» листопада 2025 р.
3. Вихідні дані до роботи: Закони України, Митний кодекс України, Постанови Верховної Ради, Постанови Кабінету Міністрів, національні стандарти України, теоретичні та практичні розробки вітчизняних та зарубіжних авторів за темою роботи, періодичні видання, статистичні дані.
4. Зміст роботи (перелік питань, які належить розробити): вступ, теоретичні основи розвитку логістичних систем як фактору підвищення ефективності комерційного підприємництва, сутність логістичних систем як фактору підвищення ефективності комерційного підприємництва, методи оцінки логістичних систем як фактору підвищення ефективності комерційного підприємництва, міжнародний досвід побудови логістичних систем як фактору підвищення ефективності комерційного підприємництва, аналіз фінансово-господарської діяльності ТОВ «ПРАВЕКС ГРУПІ», аналіз стану основних фондів та фінансових показників діяльності підприємства, показники ліквідності підприємства, показники фінансової стійкості, показники ділової активності підприємства, розробка заходів щодо розвитку логістичної системи як фактору підвищення ефективності комерційного підприємництва на ТОВ «ПРАВЕКС ГРУПІ», науково-практичні підходи

щодо розвитку логістичної системи як фактору підвищення ефективності комерційного підприємництва на ТОВ «ПРАВЕКС ГРУПП», стратегічне планування логістичних операцій на ТОВ «ПРАВЕКС ГРУПП», формування функціонального логістичного менеджменту на підприємстві ТОВ «ПРАВЕКС ГРУПП».

5.Перелік графічного матеріалу (презентаційний матеріал): комплекс логістичних систем як фактору підвищення ефективності комерційного підприємництва, етапи виникнення логістики, аналіз визначення поняття «логістика», функції логістики, принципи побудови логістичної системи, фактори, що визначають актуальність впровадження логістики в діяльність підприємств, класифікація операторів логістичних послуг, показники стану основних засобів ТОВ «ПРАВЕКС ГРУПП», показники фінансової стійкості, підходи до визначення логістичної діяльності підприємства.

6. Консультант:

Розділ	Консультант	Підпис, дата		Оцінка (бали)
		Завдання видав	Завдання прийняв	
	не передбачено			

7. Дата видачі завдання: «13» січня 2025 р.

Керівник:

(підпис)

Олександр КОНОНОВ

Завдання прийняла до виконання:

(підпис)

Тетяна ДЕМ'ЯНЕНКО

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН-ГРАФІК
виконання кваліфікаційної роботи
(дипломної роботи)

№ з/п	Назва етапів роботи та питань, які мають бути розроблені відповідно до завдання	Термін виконання	Позначки керівника про виконання завдань
1	Систематизація матеріалів про діяльність об'єкту дослідження	13.01.2025 р.	
2	Вивчення теоретичного матеріалу, написання першого розділу роботи	20.01.2025 р.	
3	Аналіз діяльності об'єкту дослідження, написання другого розділу	27.01.2025 р.	
4	Розробка та написання рекомендаційної частини роботи	10.02.2025 р.	
5	Завершення вступу та висновків, формування анотації, впорядкування списку літератури	17.02.2025 р.	
6	Перевірка на антиплагіат	21.02.2025 р.	
7	Оформлення дипломної роботи та представлення її на кафедрі	25.02.2025 р.	

Здобувачка

(підпис)

Ярослав ПЕВЕНЬ

Нормоконтроль:

(підпис)

АНОТАЦІЯ

Розвиток логістичних систем як фактору підвищення ефективності комерційного підприємства. – Рукопис.

Магістерська кваліфікаційна робота зі спеціальності 076 «Підприємництво та торгівля» (ОП «Митна справа») – Української інженерно-педагогічної академії. – Харків, 2025. – 111 с.

У кваліфікаційній роботі досліджено роль розвитку логістичних систем як ключового чинника підвищення ефективності діяльності комерційних підприємств. Розкрито значення логістики у забезпеченні оптимізації матеріальних, інформаційних та фінансових потоків, скороченні витрат, підвищенні швидкості обслуговування клієнтів та зміцненні конкурентних позицій підприємства. Проаналізовано сучасні підходи до удосконалення логістичних процесів, зокрема цифровізацію, автоматизацію та інтеграцію ланцюгів постачання

Результати розробок можуть бути застосовані у практичній діяльності підприємств.

Ключові слова: логістична система, комерційне підприємство, ефективність, ланцюг постачання, оптимізація, цифровізація, управління потоками.

ANNOTATION

Development of logistics systems as a factor in increasing the efficiency of a commercial enterprise. –Manuscript.

Master's qualification work in the specialty 076 "Entrepreneurship and Trade" (OP "Customs") – Ukrainian Engineering and Pedagogical Academy. – Kharkov, 2025. – 111 p. (in Russian).

In the qualification work, the role of the development of logistics systems as a key factor in increasing the efficiency of commercial enterprises is investigated. The importance of logistics in ensuring the optimization of material, information and financial flows, reducing costs, increasing the speed of customer service and strengthening the competitive position of the enterprise is revealed. Modern approaches to improving logistics processes, in particular digitalization, automation and integration of supply chains, are analyzed

The results of the developments can be applied in the practical activities of enterprises.

Keywords: logistics system, commercial enterprise, efficiency, supply chain, optimization, digitalization, flow management.

ЗМІСТ

	стор.
ВСТУП.....	6
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ РОЗВИТКУ ЛОГІСТИЧНИХ СИСТЕМ ЯК ФАКТОРУ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ КОМЕРЦІЙНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА.....	8
1.1 Сутність логістичних систем як фактору підвищення ефективності комерційного підприємництва	8
1.2 Методи оцінки логістичних систем як фактору підвищення ефективності комерційного підприємництва	19
1.3 Міжнародний досвід побудови логістичних систем як фактору підвищення ефективності комерційного підприємництва.....	31
Висновок до 1 розділу.....	
РОЗДІЛ 2 АНАЛІЗ ФІНАНСОВО-ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТОВ «ПРАВЕКС ГРУПП».....	41
2.1 Аналіз стану основних фондів та фінансових показників діяльності підприємства	41
2.2 Показники ліквідності підприємства	44
2.3 Показники фінансової стійкості.....	48
2.4 Показники ділової активності підприємства.....	53
Висновок до 2 розділу.....	58
РОЗДІЛ 3 РОЗРОБКА ЗАХОДІВ ЩОДО РОЗВИТКУ ЛОГІСТИЧНОЇ СИСТЕМИ ЯК ФАКТОРУ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ КОМЕРЦІЙНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА НА ТОВ ТОВ «ПРАВЕКС ГРУПП».....	60
Науково-практичні підходи щодо розвитку логістичної системи як фактору підвищення ефективності комерційного підприємництва на ТОВ «ПРАВЕКС ГРУПП».....	60

3.2 Стратегічне планування логістичних операцій на ТОВ «ПРАВЕКС ГРУПП».....	71
3.3. Формування функціонального логістичного менеджменту на підприємстві ТОВ «ПРАВЕКС ГРУПП».....	78
Висновки до 3 розділу.....	84
ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ.....	86
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	89
ДОДАТКИ.....	105

ВСТУП

Логістика є одним із найдивніших і ринково орієнтованих механізмів упровадження економічних змін. У світовій системі товарообігу вона виступає як метод планування, організації та розвитку процесів переміщення матеріальних потоків із мінімальними витратами часу й коштів. Виконуючи роль каталізатора економічного зростання, логістика має широкий теоретичний і практичний інструментарій для формування логістичних систем.

У поточному ринковому середовищі одним із важливих способів підвищення конкурентоспроможності є створення дієвої системи управління логістичною діяльністю на підприємствах машинобудівної галузі. Це дозволяє оперативно ухвалювати результативні управлінські рішення. Попри те, що впровадження логістичних підходів в економіку України відповідає сучасним вимогам, рівень уваги до логістичного управління підприємствами залишається нижчим, ніж у розвинених країнах.

У сучасний період глобальних трансформацій формується економіка інноваційного типу, яка базується на активному розвитку та впровадженні інформаційних технологій, створенні обґрунтованого конкурентного середовища у сфері товарообігу, а також налагодженні співпраці та взаємодії між учасниками процесу розподілу продукції. Логістична система спрямована на зміцнення інтеграційних процесів в економіці, що, у свою чергу, зумовлює необхідність пошуку гнучких і дієвих ринкових механізмів, здатних забезпечити ефективну діяльність вітчизняних підприємств.

Метою даного дослідження є створення та обґрунтування пропозицій і заходів, які забезпечать підвищення ефективності комерційної діяльності підприємств через удосконалення логістичної інфраструктури.

Об'єктом дослідження виступають соціально-економічні явища, пов'язані з розвитком логістичної системи, яка впливає на ефективність

комерційної діяльності підприємств.

Предметом дослідження є система теоретичних, методологічних і практичних основ розвитку логістичної системи як інструменту підвищення результативності комерційної діяльності.

Джерелами інформації для дослідження виступали статистичні дані. Джерелами інформації виступали матеріали Державної служби статистики України та Міністерства інфраструктури України, Стратегія розвитку залізничного транспорту до 2025 року, річні звіти підприємств, результати монографій та соціологічних досліджень, науково-аналітичні статті вітчизняних і зарубіжних авторів, що висвітлюють проблеми формування та ефективного впровадження логістичного управління.

.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ РОЗВИТКУ ЛОГІСТИЧНИХ СИСТЕМ ЯК ФАКТОРУ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ КОМЕРЦІЙНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА

1.1 Сутність логістичних систем як фактору підвищення ефективності комерційного підприємництва

Раніше термін «логістика» був відомий лише обмеженому колу фахівців, але сьогодні він отримує широке поширення. Це пов'язано з тим, що поняття «логістика» стало активно застосовуватись у сфері економіки.

Перші наукові праці з логістики традиційно приписують французькому військовому теоретикові А. Джоміні (1779–1869 рр.), який визначав логістику як "практичне керівництво пересування військ" і вперше застосував її на практиці в 1812 році під час організації забезпечення армії Наполеона боєприпасами, продовольством та іншими ресурсами. Формування логістики як самостійного наукового напрямку у військовій справі завершилось до середини XIX століття.

У 1951 році співробітник "RAND Corporation" та спеціаліст із системного аналізу О. Моргенстерн вперше звернув увагу на можливість застосування принципів військової логістики в економіці, підкресливши, що управління матеріальними ресурсами у промисловості має принципову схожість із забезпеченням військ.

Хоча слово «логістика» довгий час асоціювалося переважно з військовою діяльністю, його застосування у цивільному секторі почалося ще в 1960-х роках. Суть логістики полягає в організації безперервного руху всьому ланцюгу — підхід передбачає об'єднання забезпечення матеріалами, виробничих процесів, транспорту, збуту та обміну інформацією про рух

товарів у єдину систему, що підвищує ефективність окремих складових і результативність взаємодії між ними. Основною метою логістики є потоки матеріалів і даних з урахуванням потреб виробництва та розподілу продукції.

Логістика виступає як високоефективний, ринково орієнтований механізм здійснення економічних трансформацій та в світовій системі руху товарів забезпечує планування, організацію і розвиток матеріальних потоків із мінімізацією часових і фінансових витрат. Виконуючи роль каталізатора економічного зростання, логістика володіє широким теоретико-практичним інструментарієм для побудови логістичних систем, охоплюючи різні напрями діяльності підприємства.

У сучасних ринкових умовах підвищення конкурентоспроможності значною мірою залежить від побудови ефективної системи управління логістичною діяльністю на підприємствах машинобудівної галузі.

У сучасних умовах глобальних змін формується економіка інноваційного типу, яка передбачає конкурентного середовища в сфері обігу співпраці та взаємодії між учасниками процесу розподілу продукції. Логістична система спрямована на посилення інтеграційних тенденцій в економіці, що потребує пошуку ефективних оперативних та функціональних ринкових механізмів для забезпечення результативної роботи вітчизняних підприємств.

Здебільшого логістична діяльність спрямована на пов'язання із дотриманням певних принципів логістики. Суть цієї беруть участь у переміщенні матеріальних потоків від виробника до споживача, в систему, яку називають логістичним комплексом. Найпоширенішим Як один із методів можна застосувати концепцію «шести правил логістики», або так званого логістичного міксу (рис. 1.1).

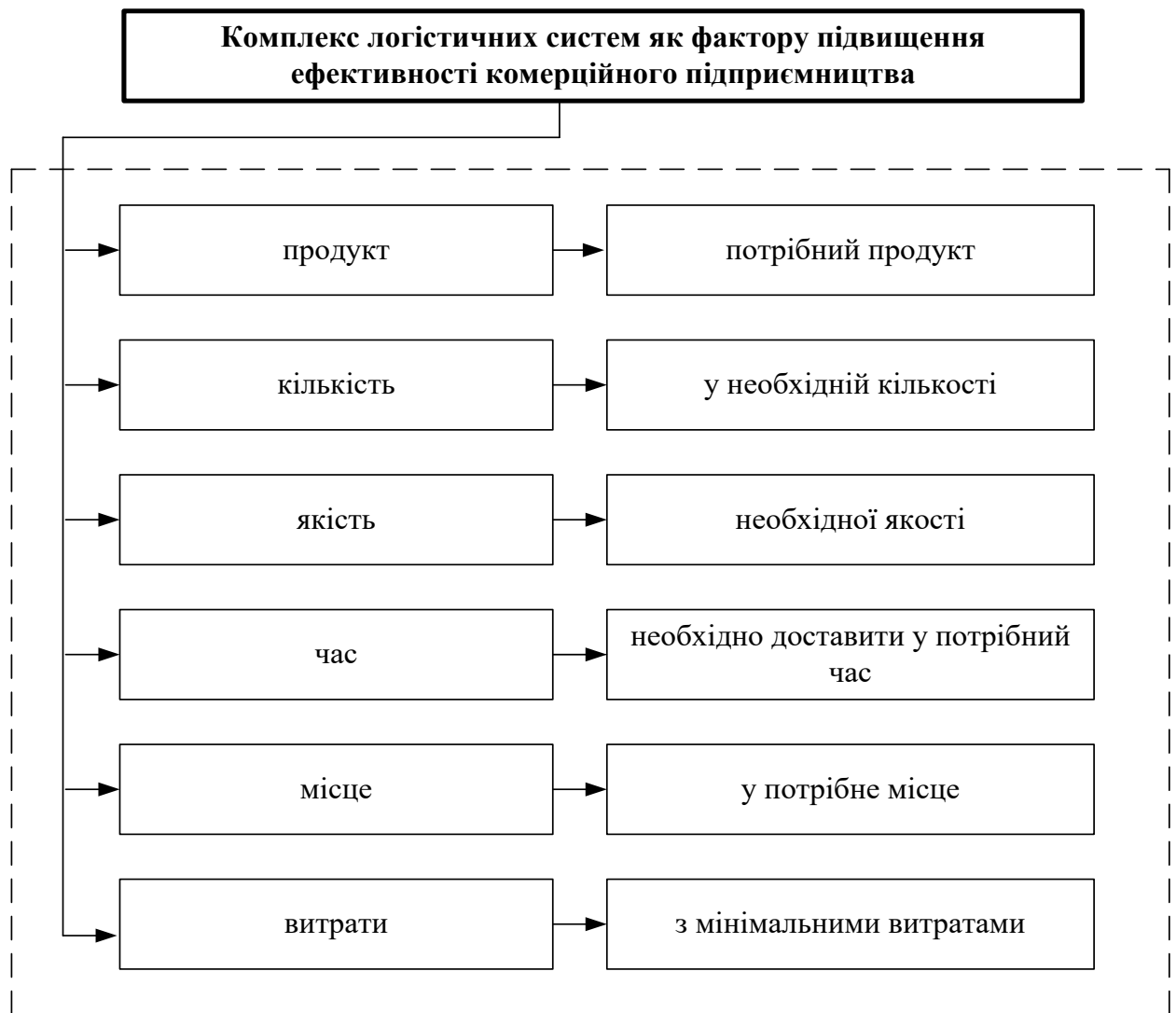

Рис.1.1 Вплив логістичних систем на ефективність комерційного функціонування підприємств

Від 1960-х років логістика зазнала трьох основних етапів розвитку, під час яких відбувалося її удосконалення та розширення галузей застосування (рис. 1.2).

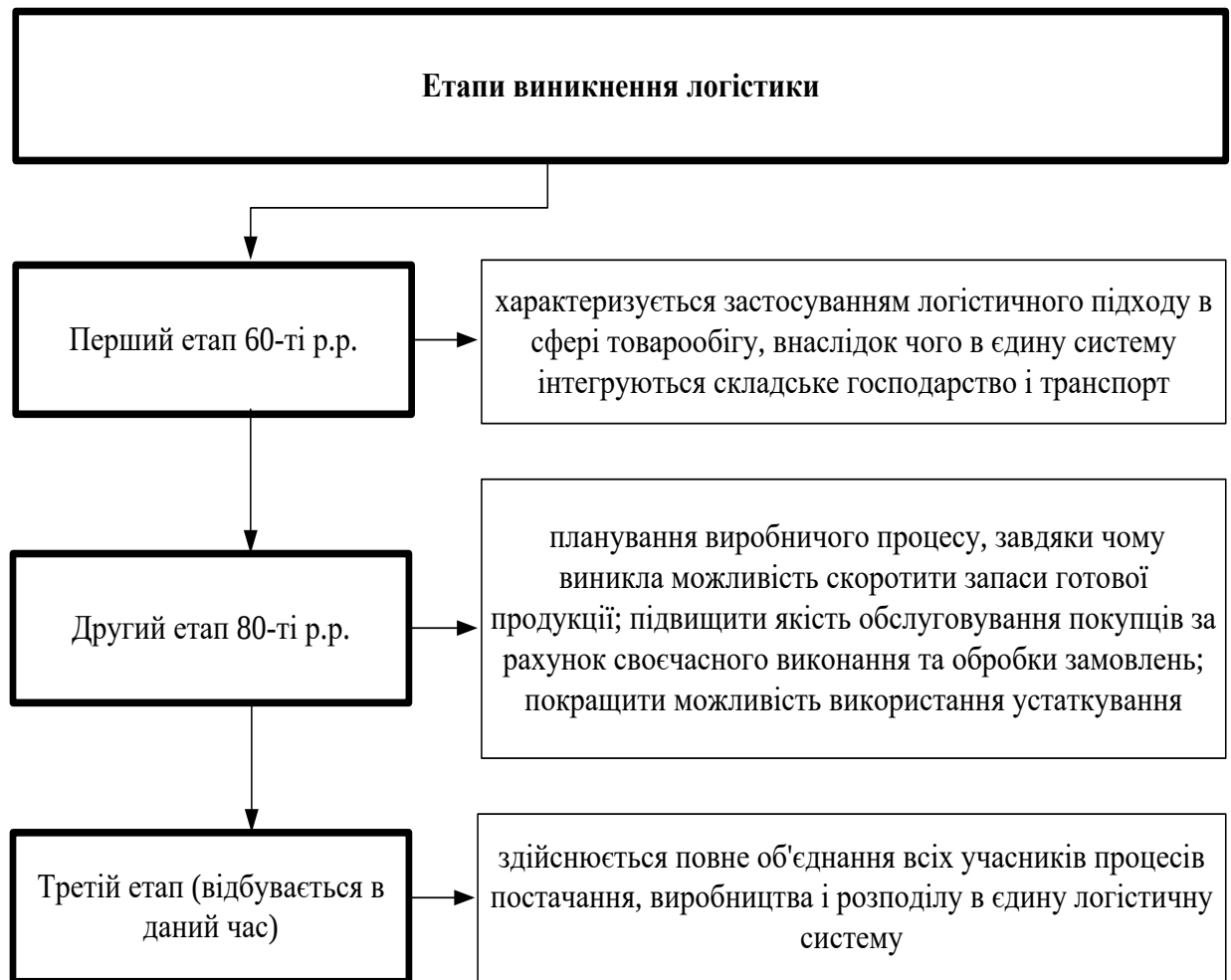

Рис.1.2 Стадії розвитку логістики

На сьогодні логістика набуває особливої важливості для підприємств, проте вітчизняні компанії все ще залишаються на етапі фрагментарного впровадження логістичних підходів.

Походження терміна «логістика» досі викликає дискусії. Існують дві найпоширеніші версії: за однією, слово має грецьке коріння і означає «обчислювати» або «міркувати», за іншою — воно запозичене з французької мови і перекладається як «постачати». Крім того, зустрічаються й інші припущення, зокрема походження від давньо германського слова, що позначає «склад» або «зберігання».

Сучасна економічна література містить численні визначення сутності поняття «логістика», частину з яких наведено в табл. 1.1.

Огляд та аналіз визначень терміна «логістика»

Автор	Визначення запропоноване автором
1	2
Окландер М.Л. [5]	Логістика являє собою як концепцію та інтегровану функцію (яка реалізується через логістичну систему), так і наукову дисципліну, що досліджує управління потоками в межах мікроекономічних систем.
Гаджинский А.М. [3]	Господарська діяльність, яка займається організацією та контролем руху матеріальних потоків у виробничій та збутовій сферах.
Таджикский А.М.[7]	Наука, яка займається розробкою нових методів підвищення ефективності.
Аникин Б.А. [5]	Дисципліна, що досліджує процеси планування, організації, управління, контролю та координації.
Пономарьова Ю.В. [10]	Дисципліна та практична діяльність, що займається управлінням матеріальними потоками та супутньою інформацією.
Смехов А.А. [16]	Інформаційні потоки у виробничих та енергетичних системах.
Крикавський Є.В.[4]	Дисципліна, яка досліджує оптимізацію управління матеріальними, системах із синергетичною взаємодією..

Практичне втілення логістики здійснюється за допомогою її функціональних інструментів. З позиції концептуального підходу можна виокремити основні функції логістики (рис. 1.3).

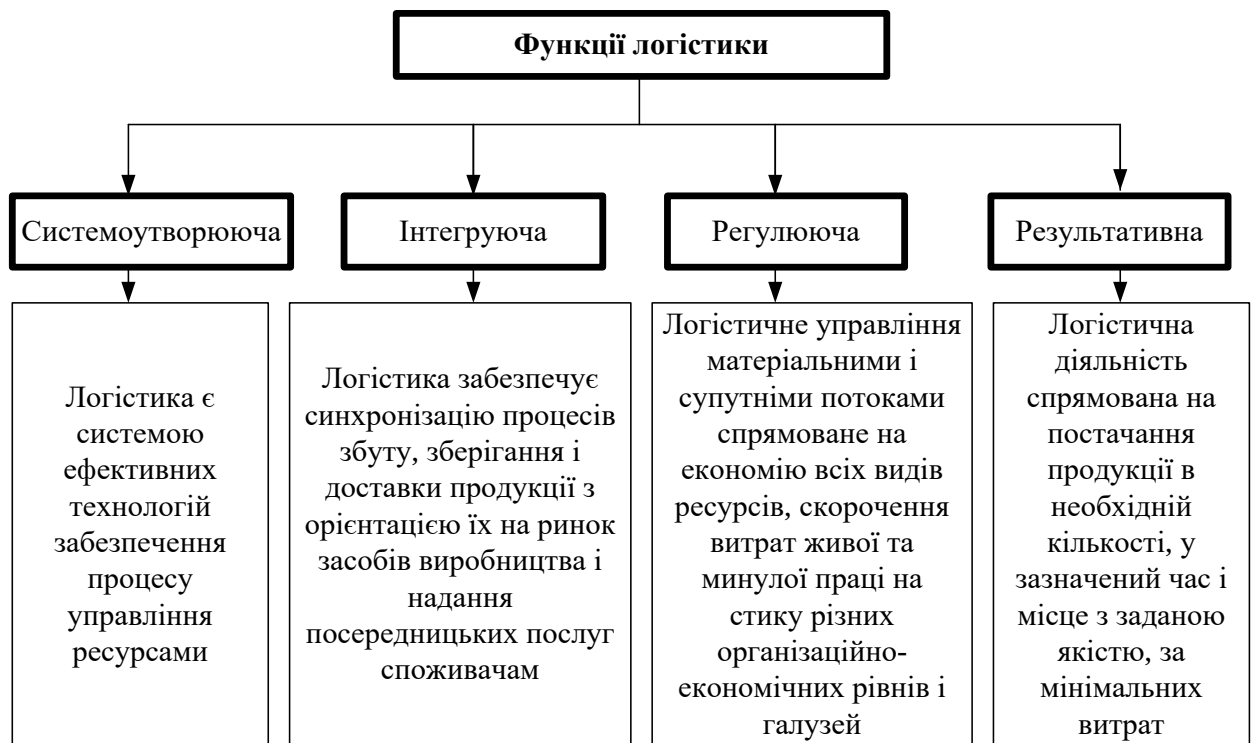

Рис.1.3 Ключові напрями реалізації логістики

Отже, логістика сприяє організації процесу руху товарів та забезпечує його ефективне функціонування через встановлення необхідних господарських зв'язків між окремими етапами.

Логістичні системи розподіляють за типами логістичних ланцюгів на [25, 56, 87]:

Канали передбачають доставку матеріальних потоків до споживача без участі посередників, на основі прямого взаємодії між учасниками господарських відносин.

Ешелоновані або багаторівневі системи характеризуються тим, що доставка матеріалів здійснюється з участю принаймні одного посередника.

Необхідність впровадження логістичних підходів обумовлена низкою факторів, основні з яких представлені на рис. 1.4.

Рис.1.4 Умови та чинники становлення логістики

Очікувані результати логістичної системи не завжди збігаються з фактично досягнутими. Це зумовлено умовами виконання логістичних операцій чи функцій, рівнем якості системи, що їх реалізує, а також обраними способами досягнення поставлених цілей підприємства.

Тому під час оцінювання логістичних систем зазвичай розрізняють їхню якість та ефективність процесів, які вони реалізують у межах діяльності підприємства. При цьому ефективність пов'язується не безпосередньо із самою системою, а з виконанням конкретних логістичних операцій чи функцій [33, 45, 52].

Ефективність відображає якість функціонування системи, тобто ступінь відповідності між запланованими та фактично досягнутими результатами діяльності й розвитку підприємства.

Основна проблема полягає у впорядкуванні елементів системи — поєднанні рівнів логістичних факторів і показників якості — на основі

алгоритму трансформації, спрямованого на забезпечення самоорганізації діяльності та розвитку підприємства.

Побудова логістичної інформаційної (рис. 1.5.).

Рис.1.5 Базові засади побудови логістичних систем

Для визначення рівня якості логістичного обслуговування використовують певні критерії, які подано на рис. 1.6.

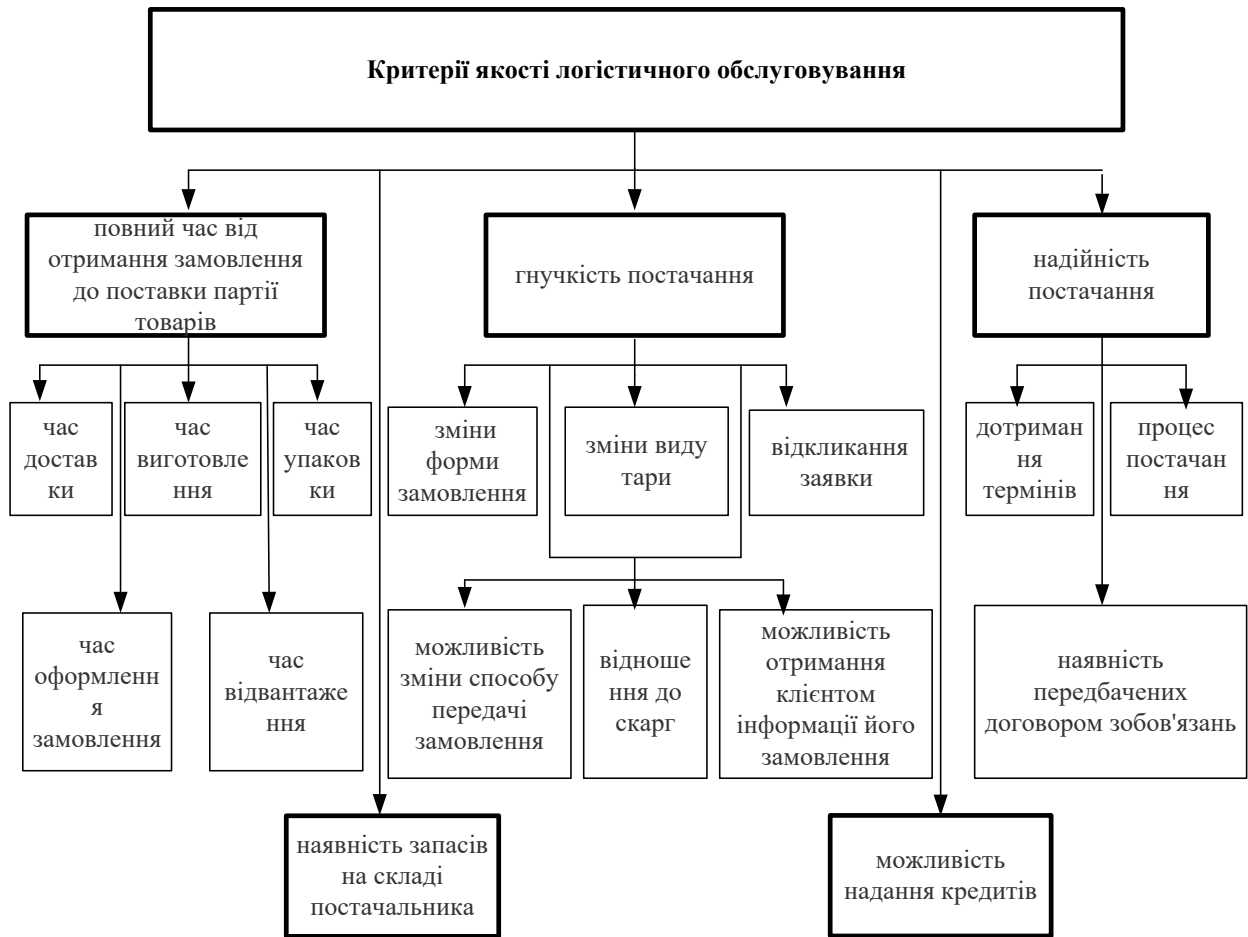

Рис.1.6 Показники оцінки якості логістичного обслуговування

Співвідношення важливості окремих показників може змінюватися залежно від економічних умов. Так, у періоди дефіциту платіжних ресурсів особливого значення набуває можливість надання кредитів, тоді як у країнах із розвинутою ринковою економікою основним критерієм вважається надійність постачання.

Логістичний канал — це впорядкована сукупність організацій а також окремих суб'єктів, що забезпечують або сприяють доставці товарів поділяють на три основні групи залежно від кількості рівнів (рис. 1.7).

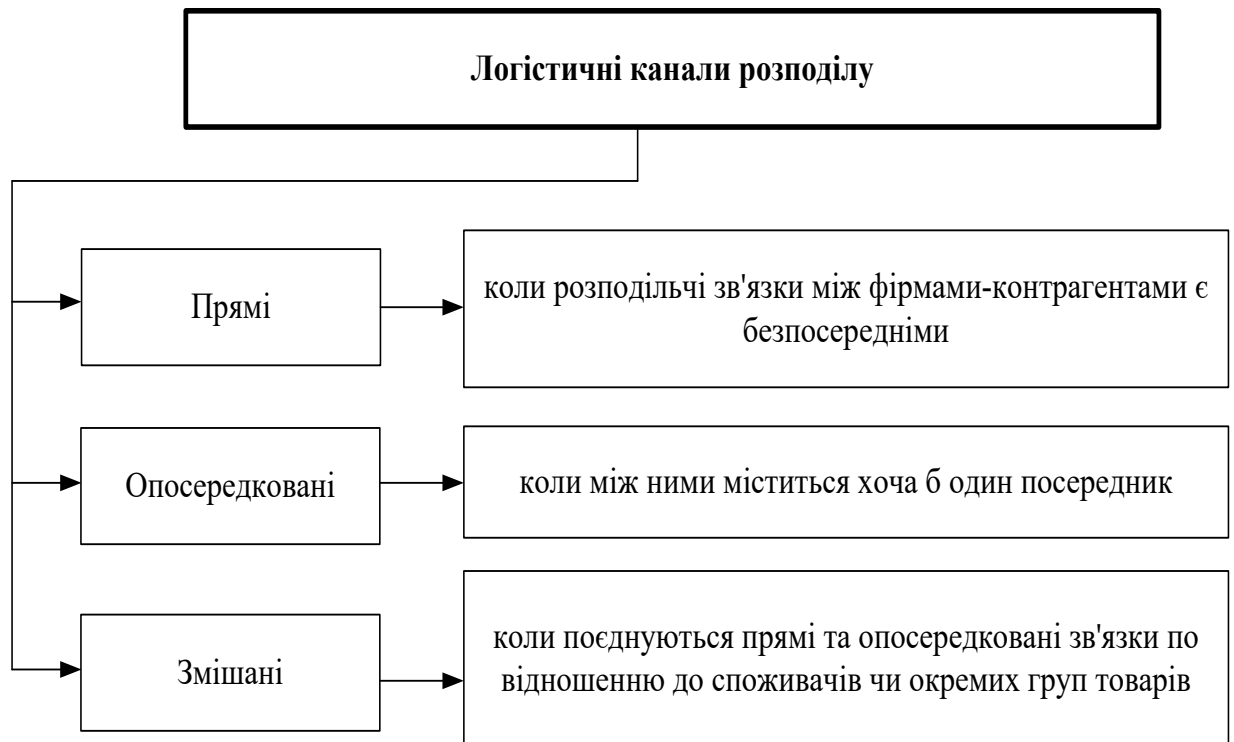

Рис.1.7 Канали збуту в логістичній системі

Застосування каналів розподілу надає виробникові низку переваг, оскільки сприяє реалізації продукції найбільш результативними способами, забезпечує її доставку до цільових ринків і дозволяє скоротити витрати, пов'язані з процесом розподілу. Безпосереднє здійснення розподілу відбувається через виконання таких основних видів робіт (рис. 1.8).

Рис.1.8 Планування розподілу

Процес побудови каналів розподілу складається з п'яти послідовних етапів, кожен з яких має на меті забезпечення ефективного доведення продукції до кінцевого споживача (рис. 1.9).

Рис.1.9 Процес формування каналів розподілу

Канали розподілу відрізняються своєю структурою, що визначається кількістю рівнів, які формують даний канал. У системах із прямими зв'язками матеріальний потік надходить до споживача без участі оптових або посередницьких організацій. Натомість у гнучких чи багаторівневих (ешелонованих) системах такі посередники є невід'ємною складовою процесу розподілу.

Таким чином, планування логістичної системи передбачає послідовне визначення цілей і обмежень, розробку критеріїв оцінювання результативності, вибір відповідних методів аналізу та формування проектного завдання. Постановка мети включає встановлення допустимих витрат на трансформацію логістичної системи та бажаного рівня сервісу.

Аналізуючи їх, можна помітити, що основна різниця між цими підходами полягає у різному рівні деталізації періодів еволюції логістики.

Водночас усі вони дозволяють відстежити зміну концептуальних підходів до її змісту та ролі в економіці.

На сучасному етапі логістика набуває дедалі більшої ваги в діяльності підприємств, однак більшість вітчизняних компаній усе ще перебувають на рівні фрагментарного застосування логістичних принципів.

Отже, в умовах сучасного ринкового середовища для підвищення ефективності розвитку підприємств необхідно здійснювати трансформацію системи управління господарською діяльністю шляхом упровадження комплексної логістичної системи. Сутність такої діяльності полягає у формуванні раціональної структури логістичного управління, що передбачає чіткий розподіл логістичних функцій і операцій між підрозділами підприємства, узгодженість їхньої роботи, ефективне використання матеріально-технічної бази та налагоджений контроль, що в сукупності забезпечує досягнення високих результатів діяльності підприємства.

1.2 Методи оцінки логістичних систем як фактору підвищення ефективності комерційного підприємництва

Історія логістики бере свій початок ще з часів Стародавнього Риму, коли виникла потреба раціонально розподіляти продовольчі запаси. Згодом сформувалася військова логістика, головним завданням якої було забезпечення армії необхідними ресурсами та організація переміщень військ, що мало вирішальне значення для ведення бойових дій.

Експерти визначають логістику у двох аспектах:

у вузькому розумінні — це наука, що займається управлінням та оптимізацією матеріальних і пов'язаних із ними потоків у межах певної системи для досягнення її цілей;

у широкому розумінні — це інструмент менеджменту, який дозволяє підвищити ефективність діяльності підприємства шляхом раціонального управління матеріальними.

Сучасним українським підприємствам необхідно активно впроваджувати логістичні підходи у свою діяльність, адже це сприятиме розширенню їхніх можливостей.

Водночас у наукових працях досі недостатньо уваги приділено особливостям і напрямам розроблення системи оцінювання ефективності впровадження логістики на підприємствах, що зумовлює потребу в подальших дослідженнях у цьому напрямі.

Глобалізаційні процеси сучасного ринку збільшують економічну взаємозалежність підприємств та спонукають до впровадження інноваційних рішень для підвищення конкурентних переваг і забезпечення сталого розвитку.

З цією метою важливо інтегрувати логістичні принципи в роботу вітчизняних підприємств.

Стадії становлення та розвитку логістики у сфері бізнесу протягом XX століття подано на рис. 1.10.

Логістику доцільно розглядати у взаємозв'язку з основними етапами виробничого циклу — постачанням, виробництвом і збутом. Відповідно до цього її поділяють на кілька основних напрямів: логістику постачання, виробничу логістику, збутову логістику, логістику управління запасами, складську, транспортну, фінансову та інформаційну логістику.

Рис. 1.10. Стадії становлення та розвитку логістики у сфері бізнесу протягом XX століття.

Дослідники визначають логістику як інструмент для найраціональнішого вирішення завдань, спрямованих на забезпечення ефективного виробництва з метою задоволення потреб споживачів (рис. 1.11).

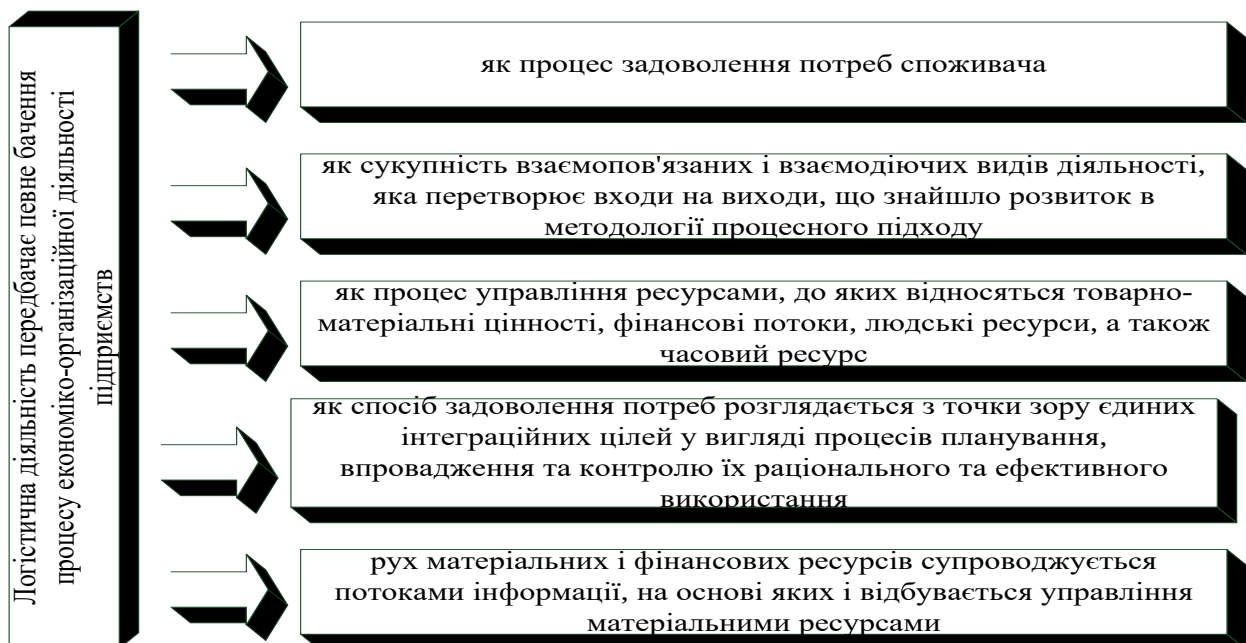

Рис. 1.11. Вплив логістичних процесів на функціонування підприємств

Таким чином, під організаційно-економічним механізмом логістичного управління розуміють комплексну систему, що об'єднує організаційну та економічну підсистеми, утворені взаємозалежними елементами.

Організаційна підсистема охоплює інформаційне, нормативно-правове, методичне, програмне, технічне, фінансове та кадрове забезпечення, тобто формує структуру й архітектуру управління.

Економічна підсистема включає методи й інструменти, що формують економічні умови реалізації логістичного управління та забезпечують оцінювання його економічної результативності.

Можна виокремити ключові чинники, які зумовлюють важливість упровадження (табл. 1.2).

Таблиця 1.2

Чинники, які обумовлюють необхідність упровадження

Назва фактору	Сутність фактору
1	2
Економічний	У сучасних ринкових умовах головним завданням стає пошук шляхів зниження виробничих та обігових витрат з метою підвищення прибутковості. Логістика, у свою чергу, виступає інструментом.
Організаційно-економічний	У процесі появи рух товарів, дедалі більшої ваги набувають інтегровані підходи до управління й координації. Вони спрямовані на ефективну взаємодію між підприємствами-виробниками, споживачами, посередниками, складськими структурами та транспортними організаціями в межах логістичних процесів.

1	2
Інформаційний	У ринковій економіці інформаційні зв'язки розвиваються як наслідок і водночас як чинник ринкових відносин. Інформація виступає основним елементом, який інтегрує ринок і логістику.
Державна підтримка процесів руху товару	В умовах сучасного ринку виникає потреба в управлінні товарорухом не лише всередині окремих підприємств, а й на регіональному та державному рівнях.

Для підвищення ефективності логістичної системи підприємства слід здійснити аналіз його логістичної діяльності із використанням сучасних методів оцінювання (табл. 1.3).

Таблиця 1.3

Порівняльний аналіз методів оцінювання логістичної діяльності підприємств

Метод	Особливості застосування	Переваги	Недоліки
1	2	3	4
Бенчмаркінг	Метод оцінювання стратегій і цілей діяльності шляхом порівняння	Дає можливість формувати цілі	Складність у виборі відповідних партнерів
Методи теорії ігор	Використовують математичні моделі для аналізу конфліктних та кооперативних ситуацій	Забезпечують можливість прийняття раціональних рішень за умов неповної інформації та ризику.	Потребують знань і навичок у застосуванні методів та технологій для адаптації реальної задачі до теоретичної моделі

1	2	3	4
Методи прогнозування	Процес передбачення майбутнього розвитку явищ та тенденцій, що допомагає в ухваленні управлінських рішень у різних сферах (інвестиції, маркетинг, збут тощо)	Існують численні класифікації та перевірені технології прогнозування; вибір методу залежить від типу прогнозу та періоду	Жоден метод прогнозування не є універсальним; необхідно оцінювати точність та ефективність обраної методики, для чого існують спеціальні рекомендації щодо розрахунку та вибору методу
Коефіцієнтні методи	Визначають відносні характеристики	Дає змогу оцінити конкурентоспроможність підприємства на конкретному ринку, враховуючи виробничі, збутові та фінансові можливості, а також організацію управління	Обмежений набір переважно абсолютних показників, недостатня систематизація запропонованих показників
Модель імітаційного моделювання	Передбачає відтворення конкретного процесу чи моделі для експериментального дослідження	Дозволяє наочно показати, як процеси будуть відбуватися у реальній господарській діяльності	Відсутня завершена математична постановка задачі або ще не розроблені аналітичні методи

Продовження табл. 1.3

1	2	3	4
Матричні методи	Використовуються для конкуренції	Дає змогу оцінити конкурентну позицію підприємства на ринку відносно інших гравців	Потребує значних обсягів вихідної інформації
Методи експертних оцінок	Передбачають отримання обґрунтованої оцінки від фахівців	Високий рівень адаптивності та гнучкості результатів	Суб'єктивність оцінок експертів, що може знижувати достовірність результатів

Для досягнення більш об'єктивних і глибоких результатів оцінювання економіко-організаційної діяльності підприємств доцільно застосовувати комплекс методів, який слугуватиме основою для розроблення ефективних управлінських рішень щодо впровадження логістики в їхню діяльність.

Розглянемо детальніше зміст і особливості цих методів оцінювання.

Бенчмаркінг у логістиці дає змогу швидко та проблемні місця в логістичній діяльності, зокрема у взаємодії з постачальниками та у процесах виконання замовлень і транспортуванні сировини, матеріалів та готової продукції.

Методи теорії ігор є ефективним інструментом для аналізу різних ситуацій у логістичній роки ці методи активно розвиваються та застосовуються в управлінні ланцюгами поставок, що включають виробників, споживачів, транспортні компанії, склади та інші учасники.

Методи теорії ігор у логістиці дозволяють ефективно керувати складними системами, оптимізуючи процеси постачання та забезпечуючи своєчасну доставку товарів у необхідних обсягах.

Методи прогнозування є невід'ємною складовою всіх видів логістичного планування: стратегічного, тактичного та оперативного. Вони забезпечують наукове обґрунтування планів, надаючи необхідну інформацію для планування та включаючи оцінку ймовірного розвитку логістичних процесів і шляхів.

Прогнозування — це процес оцінювання можливих змін у стані логістичного процесу, системи або її складових у майбутньому, а також розроблення кількох варіантів дій підприємства. Воно дає змогу визначити перспективні шляхи розвитку логістичної системи та обрати оптимальні цілі її діяльності.

Головною метою прогнозування в логістиці є виявлення закономірностей і тенденцій розвитку мікро- та макрологістичного середовища, а також отримання ймовірнісних кількісних і якісних показників змін у логістичних процесах, що слугують основою для прийняття обґрунтованих управлінських рішень.

Матричні методи аналізу та подання логістичних даних не можна вважати універсальним засобом дослідження логістичних систем, однак вони широко застосовуються на різних стадіях аналізу як ефективний інструмент для оцінювання результатів діяльності підприємства.

Під час використання імітаційного моделювання закономірності, що відображають кількісні взаємозв'язки між елементами логістичних процесів, здебільшого залишаються невідомими. Такий метод передбачає два ключові етапи: розроблення моделі реальної логістичної системи та здійснення експериментів з нею для вивчення динаміки та особливостей функціонування логістичних процесів.

Основними завданнями при цьому є: дослідження поведінки логістичної системи підприємства та вибір стратегії, що забезпечить її найвищу ефективність.

Методи сітьового аналізу в логістиці використовуються для:

- упорядкування виробничого процесу та визначення шляхів скорочення його тривалості й підвищення ефективності;
- впровадження системного управління логістичними процесами;
- організацію, координацію та контроль реалізації логістичних бізнес-проектів.

Переваги використання методів сітьового аналізу в логістиці полягають у тому, що вони дають змогу:

- розробити послідовний і зрозумілий план виконання складних логістичних завдань і проектів;
- забезпечити автоматизацію процесів планування, моніторингу та коригування дій;
- оптимально розподілити та задіяти часові, матеріальні й фінансові ресурси (сировину, матеріали, персонал, інформаційні потоки) під час реалізації логістичних операцій.

застосування принципу «Just in time» із можливістю передбачення потенційних затримок у процесі виконання;

підвищення результативності управління завдяки чіткому визначенню ролей і зон відповідальності між керівним персоналом та виконавцями підприємства.

Коефіцієнтний метод, який також відомий як «метод місій», передбачає поділ усього процесу постачання на кілька альтернативних сценаріїв (місій), для кожного з яких здійснюється детальний аналіз витрат і прибутків.

На основі зібраних даних проводиться аналіз, порівняння та вибір найоптимальнішого варіанту. Для кожного постачальника враховуються всі можливі витрати й доходи з урахуванням логістичних ризиків, після чого визначається найвигідніше рішення за показником максимального сукупного прибутку.

Фактично, це модифікований метод ранжування за економічними критеріями, який дає змогу оцінити «вартість» вибору конкретного постачальника та раціонально встановити пріоритети.

Аналіз і прогнозування функціонування логістичних систем на підприємствах здійснюють за допомогою економіко-математичного моделювання. Цей підхід передбачає відображення логістичних процесів у вигляді математичних моделей, що дозволяють вивчати їхню структуру, закономірності та можливості оптимізації. Економіко-математична модель логістичної системи — це формалізоване математичне відтворення досліджуваного економічного об'єкта (системи або процесу), яке відображає його ключові властивості та особливості реальних логістичних процесів.

Головним компонентом під час аналізу такої моделі виступає цільова функція. Її екстремальне значення дає змогу визначити оптимальне управлінське рішення щодо досліджуваного об'єкта моделювання.

Наведені принципи та методи моделювання логістичних систем покликані замінити інтуїтивний підхід у процесі прийняття управлінських рішень більш обґрунтованими та об'єктивними методами аналізу.

Разом із тим, багаторічний досвід розробки та ефективного впровадження логістичних систем свідчить, що ключову роль у створенні повної та адекватної моделі системи відіграє творча інтуїція окремих фахівців і команд.

У логістиці широко застосовуються методи, що базуються на досвіді, професійній підготовці та творчому потенціалі фахівців, які займаються управлінням і різними виробничими процесами. Такі підходи об'єднують під загальною назвою методи експертних оцінок.

Для їх реалізації проводяться експертизи, які здійснюють спеціально відібрані фахівці. Експерти повинні володіти необхідною професійною кваліфікацією та давати впливу зовнішніх чинників.

Експертизи можуть проводитися як індивідуально, так і групово, а також очно або дистанційно.

Важливими є їхній рівень кваліфікації. Велика кількість недостатньо компетентних фахівців не компенсує відсутність необхідних знань, тоді як надмала чисельність групи (іноді навіть один експерт) підвищує ризик

випадкових помилок, суб'єктивності та груп слід здійснювати не одноосібним рішенням, а за результатами роботи спеціальних координаційних груп, що керують проведенням експертизи.

При дослідженні економіко-математичної моделі ключовим елементом є цільова функція, екстремальне значення якої визначає оптимальне об'єкта.

При впровадженні логістики в діяльність підприємства доцільно дотримуватися таких принципів:

- використання спеціалізованих програмних модулів;
- поетапне формування логістичної системи;
- гнучкість системи з урахуванням специфічних вимог конкретного застосування;
- розгляд підприємства як еколого-соціально-економічної системи;
- неподільність логістичного ланцюга «постачання – виробництво – збут»;
- забезпечення єдності та взаємозв'язку інформаційної й виробничої діяльності;
- орієнтація на розвиток, появу нових цілей і завдань;
- динамічність та оперативність функціонування системи.

Розроблено методичні підходи до забезпечення логістичної діяльності підприємств, що охоплюють науково-теоретичне та практичне обґрунтування основних інструментів для аналізу змін результативних показників логістичної діяльності. Використання цих інструментів дає змогу своєчасно коригувати дії керівництва та слугує основою для формування економіко-організаційного забезпечення логістики. Воно передбачає алгоритм перерозподілу управлінських функцій та адаптації нововведень з метою створення ціннісно-орієнтованих стратегій задоволення потреб споживачів, де основними критеріями є рівень обслуговування, якість і ціна товарів та послуг.

Отже, в сучасних умовах господарювання для забезпечення ефективного розвитку підприємств необхідно інтегрувати логістичні підходи

у їхню діяльність. Це дозволяє розширити можливості компанії, підвищити її конкурентоспроможність і вийти на нові ринки збуту.

Для впровадження логістики на підприємстві важливо провести комплексний аналіз логістичної діяльності з використанням сучасних методів оцінювання. Для отримання більш об'єктивних і глибоких результатів доцільно застосовувати групу методів, що слугуватиме основою для прийняття ефективних управлінських рішень щодо інтеграції логістики в діяльність підприємства.

1.3 Міжнародний досвід побудови логістичних систем як фактору підвищення ефективності комерційного підприємництва

Побудова інформаційної системи в логістиці відбувається за ієрархічним принципом, при цьому нумерація рівнів у логістичних інформаційних системах починається з найнижчого. Такий підхід дає змогу за потреби розширювати систему, додаючи рівні вищого порядку, а також інтегрувати її як підсистему до більш загальних систем чи мереж вищого рівня.

Серед головних тенденцій сучасних економічних процесів спостерігається перехід акценту від ринку виробника до ринку споживача. У таких умовах ключову роль у конкурентній боротьбі та подальшому розвитку економіки відіграє здатність підприємств поєднувати виробничі процеси й систему планування з індивідуальними запитами та вподобаннями клієнтів.

У результаті динамічних змін споживчих уподобань і вимог до якості постачання товарів термінів і масштабів поставок, а також у зменшенні запасів часу та матеріальних ресурсів.

Другою характерною рисою можна вважати активізацію інтеграційних процесів між державами, особливо в умовах розширення СОТ. Це створило

можливість розміщувати виробничі потужності в країнах із нижчою вартістю робочої сили та меншими податковими ставками, а розвиток міжнародної торгівлі забезпечив доступ до дешевших ресурсів.

У результаті цього, за умов світового ВВП близько 30 трильйонів доларів США на початку XXI століття, обсяг глобального експорту товарів перевищив 6 трильйонів доларів, а експорт послуг сягнув 1,7 трильйона. Водночас частка комплектуючих, що постачаються з інших країн у межах міжнародної кооперації, суттєво зросла: якщо в 1980-х роках у машинобудуванні вона становила 19%, то до 2015 року досягла 50%. Зокрема, у Німеччині цей показник збільшився з 17% до 51%, у Великій Британії — з 24% до 49%, у Японії — з 15% до 40%, у Франції — з 21% до 48%, у Швеції — з 14% до 45%, у Нідерландах — з 27% до 60%, а в Бельгії — з 24% до 42%.

Розглянемо розвиток і сучасні тенденції формування мультимодальних ЄС, Німеччині та Китаї.

Європейська логістична система

Активного створення транспортно-логістичних центрів розпочався на початку 1980-х років. Основною причиною цього стало інтенсивне зростання, спричинене глобалізацією світових ринків і розширенням міжнародної торгівлі.

За інформацією у 42 державах-членах цієї організації протягом 1970–2011 років, тобто більш ніж утричі. У той же час пасажирооборот збільшився, що свідчить про його понад дворазове зростання.

Посилення конкуренції між виробниками змусило їх шукати нові способи зменшення кінцевої ціни продукції. Це сприяло розробленню нових видів техніки, розвитку транспортної інфраструктури та впровадженню сучасних логістичних технологій. У результаті вдалося скоротити транспортну частку у вартості товару до 10–12%.

Підґрунтям для появи нових підходів і проєктів, системи — тобто логістики, що функціонує на загальноєвропейському рівні.

Логістичними функціями, що передавалися на аутсорсинг, були:

операції зі зберігання вантажів — 73,7%;

міжнародні (зовнішні) перевезення — 68,4%;

оформлення транспортних документів і платежів — 61,4%;

внутрішні перевезення — 56,1%;

консолідація вантажів і розподіл продукції — 40,4%;

пряма доставка товарів — 38,6%.

Однією з новітніх тенденцій у розвитку логістичних компаній Західної Європи стало формування єдиної європейської системи товаропросування. Її структура передбачає існування кількох головних логістичних центрів континентального рівня, які координують роботу з регіональними транспортно-розподільчими вузлами. Такий підхід спрямований на спрощення та прискорення руху товарних потоків, а також на забезпечення безперервності логістичного ланцюга.

Основою цієї стратегії стала ухвалена у липні 1996 року Концепція «Загальні мережі». У документі визначено принцип об'єднання у систему. В східному напрямку та її інтеграція з транспортними системами третіх країн.

У 2001 році була заснована Європейська платформа покращення координації та співпраці в рамках державних програм з транспортних досліджень. Платформа підкреслює зростаюче значення ролі поєднують у роботі сильні сторони різних видів транспорту, щоб надавати замовникам найефективніші та найоптимальніші послуги.

У 2003 році Європейська комісія затвердила «План дій», який охоплював чотири основні напрями:

забезпечення безпеки руху;

розвиток логістики вантажного транспорту;

контроль та регулювання транспортної політики в Європі;

впровадження інтелектуальних транспортних систем.

Серед ключових завдань, що покладалися на типовий транспортно-логістичний комплекс ЄС, виділялися:

залучення значних приватних інвестицій;
відстеження вантажів, оптимізації завантаження транспорту,
організації обміну інформацією.

митні процедури, включаючи огляд, оформлення та контроль за товарами й транспортними засобами, з урахуванням світових стандартів;

залучення провідних, сучасних інформацій, мережеві та термінальні технології для організації перевезень;

ефективна розподільча інфраструктура для розширення діяльності великих роздрібних мереж і магазинів-складів оптової та дрібнооптової торгівлі імпортними товарами в країнах, що розвиваються, сприяючи розвитку та легалізації приватного торгово-закупівельного бізнесу.

У «Плані дій» також були визначені стратегічні чинники, які національні оператори повинні враховувати при організації логістичних центрів рівня 3PL–4PL.

Класифікація операторів логістичних послуг представлена на рис. 1.12.

Тому в «Плані дій» функціональний комплекс їхнє використання не лише як національних транспортно-логістичних вузлів (кластерів), а й як структурного каркасу, що об'єднує перевезення, рухомий склад та інфраструктуру в єдину транспортну систему. Це дозволяє інтегрувати їх не тільки на рівні окремої країни чи регіону ЄС, а й у перспективі в глобальний ринок.

Рис. 1.12. Розподіл операторів логістичних послуг за типами.

Ще одним ключовим аспектом є класифікація основного елемента ТЛЦ — складських приміщень. Згідно зі стандартами ЄС, склади поділяються на категорії A, B, C і D.

Склад класу A — це сучасна одноповерхова будівля, зведена за передовими технологіями з використанням високоякісних матеріалів. Висота стель від 10 м дозволяє встановлювати багаторівневі стелажі. Підлога рівна та має антипилове покриття, передбачено регульований температурний режим. Ворота обладнані тепловими завісами та автоматичними доковими системами з регульованим гідравлічним пандусом. Забезпечено центральне кондиціювання або примусову вентиляцію, а також систему охоронної сигналізації та відеоспостереження.

Склад має офісні приміщення, достатню територію для відстою та маневрування великовантажних автопоїздів, а розташування на основних магістралях гарантує зручний доступ. Облік товарів, проводити інвентаризацію, оптимізувати розподіл вантажів та контролювати рух транспорту. Вантажі страхуються логістичним оператором на 100%.

Склад класу В — капітальна одноповерхова або багатоповерхова будівля з висотою стель від 4,5 до 8 м. Підлога виконана з асфальту або бетону без покриття. Передбачено пожежну сигналізацію та гідрантну систему для гасіння пожеж. Для розвантаження автотранспорту є пандус, при складі розташовані офісні приміщення, доступні телефонні лінії МГТС, а територія охороняється.

Склад класу С — капітальна виробнича споруда або утеплені ангари з висотою стель від 3,5 до 18 м. Підлога виконана з асфальту або бетонної плитки. Ворота розташовані на нульовій позначці, що дозволяє автомобілю заїжджати всередину.

Склад класу D — підвальні або неопалювані виробничі приміщення та ангари, а також об'єкти цивільної оборони.

Німецька модель: Побудова ефективної національної логістичної мережі, яка здатна обслуговувати економіку країни з мінімальними витратами, необхідний комплексний системний підхід та професійні знання в сфері логістики. Подібний досвід сьогодні мають переважно зарубіжні спеціалізовані компанії, що володіють методиками та практикою ефективного розміщення логістичних об'єктів, особливо німецькі фірми.

У Німеччині транспортно-логістичні центри (станом на зараз функціонує 29 із 33, передбачених генеральним планом до 2025 року) здебільшого створювалися на базі існуючих залізничних колій та транспортних вузлів. Більшість центрів передбачає спільне використання автомобільного та залізничного транспорту, існують також тримодальні логістичні комплекси. У галузі логістики в Німеччині зайнято близько 4,5 млн осіб.

Висновок до 1 розділу

В економічних дослідженнях існують різні методики виділення етапів розвитку логістики. Їх аналіз показує, можна помітити, що основна різниця полягає в ступені деталізації виділених періодів, проте всі ці підходи дозволяють відстежити зміни концептуальних підходів до логістики.

На сьогодні логістика набуває великого значення для підприємств, проте більшість вітчизняних компаній поки що залишаються на етапі фрагментарного впровадження логістичних систем. В сучасних умовах для ефективного розвитку підприємств необхідно реформувати та оптимізувати їхню діяльність шляхом організації логістичних процесів. Логістика передбачає формування системи управління, розподіл логістичних функцій і операцій між усіма структурними підрозділами, забезпечення їхньої координації та контролю за використанням матеріальних ресурсів, що створює основу для підвищення ефективності діяльності підприємства.

Для впровадження логістики на підприємстві потрібно провести оцінку його логістичної діяльності за допомогою сучасних методів аналізу. Застосування комплексу таких методів дозволяє отримати всебічну інформацію про економіко-організаційні процеси на підприємстві та слугувати основою для прийняття ефективних управлінських рішень щодо інтеграції логістики у його діяльність. Створення інформаційної системи в логістиці здійснюється за ієрархічним принципом, при якому нумерація рівнів починається з нижчого. Такий підхід дозволяє надалі розширювати систему шляхом додавання вищих рівнів і інтегрувати її як підсистему у більш загальні системи та мережі вищого рівня за потреби. Сучасні економічні відносини характеризуються зміною пріоритетів із ринку виробника на ринок покупця.

РОЗДІЛ 2

АНАЛІЗ ФІНАНСОВО-ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТОВ «ПРАВЕКС ГРУП»

2.1 Аналіз стану основних фондів та фінансових показників діяльності підприємства

Діяльність будь-якого підприємства нерозривно пов'язана з використанням відповідний склад і структуру, необхідні для ефективного здійснення виробничого процесу. Щоб підтримувати конкурентоспроможність і досягати бажаного рівня прибутковості, підприємству необхідно регулярно аналізувати ефективність використання своїх факторів, що впливають на її зміну.

Основні фонди — це засоби праці, що використовуються у виробничому процесі протягом періоду понад один рік з моменту введення в експлуатацію. Вони зберігають свою фізичну форму, а їхня вартість поступово переноситься на амортизаційні відрахування. Виробничі фонди поділяються на дві групи — основні та оборотні [4].

Оцінка стану основних виробничих засобів проводиться за показниками зносу, придатності, оновлення та вибуття, яка була перенесена на витрати виробництва в попередні періоди [1].

$$K_3 = \frac{\text{Сумма зносу ОЗ}}{\text{Первісна вартість ОЗ}}, \quad (2.1)$$

де K_3 - ступінь фізичного зносу основних засобів;

Виразити у відсотках на початку та наприкінці звітного періоду, що дозволяє оцінити їхній технічний стан.

Коефіцієнт придатності основних засобів визначається за спеціальними формулами:

$$K_{\Pi} = 1 - K_{З}, \quad (2.2)$$

де K_{Π} — показник, що характеризує придатність використання;

$K_{З}$ — показник зношеності основних засобів.

Коефіцієнт придатності дозволяє визначити частку для ефективної експлуатації у виробничій діяльності підприємства.

Для аналізу коефіцієнти оновлення та вибуття, що розраховуються за встановленими формулами:

$$K_o = \frac{\text{Сумма амортизації}}{\text{Первісна вартість ОЗ на кін.р}}, \quad (2.3)$$

де K_o - коефіцієнт оновлення основних засобів.

$$K_v = \frac{\text{Сумма амортизації}}{\text{Первісна вартість ОЗ на поч.р}}, \quad (2.4)$$

K_v - частка вибутих основних засобів

Наскільки активно підприємство поповнює свої виробничі фонди новими засобами праці. Він визначає частку вартості нових або введених у дію основних засобів у загальному періоду.

До ключових показників, що дозволяють оцінити ефективність використання та прибуток на одну гривню їх вартості [3].

Серед цих показників фондівіддача є найузагальненішим і найбільш повно відображає ефективність їх використання.

$$\Phi_v = \frac{\text{Чистий дохід від реалізації продукції}}{\text{Середньорічна вартість ОЗ}}, \quad (2.5)$$

де Фв — показник фондovіддачі основних засобів.

Відносно ефективність їх використання, показуючи, який прибуток отримано з кожної гривні і визначається за відповідною формулою:

$$P_{oz} = \frac{\text{Прибуток підприємства}}{\text{Середньорічна вартість ОЗ}} * 100, \quad (2.6)$$

де Роз — показник рентабельності основних засобів.

Показник фондомісткості відображає, скільки прибутку приносить кожна гривня, вкладена в основні засоби підприємства.

$$\Phi_m = \frac{\text{Середньорічна вартість ОЗ}}{\text{Чистий дохід від реалізації продукції}}, \quad (2.7)$$

Фондомісткість основних засобів (Фм) — показник, який показує, скільки продукції або прибутку оцінює ефективність їх використання.

Розраховані показники, що відображають стан основних засобів ТОВ «ПРАВЕКС ГРУПП», наведено нижче в табл. 2.1.

Таблиця 2.1

Показники стану основних засобів ТОВ «ПРАВЕКС ГРУПП»

Показники	2022 р.	2023р.	2024 р.	Відхилення 2022/2023	Відхилення 2023/2024	Нормативне значення
1	2	3	4	5	6	7
Коефіцієнт зносу	0.348	0.07	0.236	- 0.278	0.166	зменшення
Коефіцієнт придатності	0.652	0.93	0.764	0.278	-0.166	збільшення
Коефіцієнти оновлення	0.107	0.137	0.241	0.030	0.104	збільшення
Коефіцієнт вибуття	0.11	0.142	0.236	0.032	0.094	менше К оновлення
Фондовіддача	2.577	1.741	2.807	-0.836	1.066	збільшення
Рентабельність	41.596	-16.509	-15.039	-58.105	1.47	>0 збільшення
Фондомісткість	0.388	0.574	0.356	0.186	-0.218	зменшення

Отже, показники за 2023 рік є досить негативними порівняно з іншими роками, не можливо сказати, що підприємство працювало не ефективно, адже на будь-яку діяльність можуть впливати і як внутрішні так зовнішні фактори. В 2022 році показники кращі за 2023 рік, але 2024 рік має показники до покращення, навіть після того, що 2023 рік є не досить позитивним.

2.2 Показники ліквідності підприємства

Рівень фінансової стабільності підприємства є результатом його всієї господарської та виробничої діяльності. Тому для його об'єктивної оцінки недостатньо одного показника — необхідно застосовувати систему взаємопов'язаних індикаторів, що дають повну та різнобічну характеристику економічного положення підприємства [11].

Показники, які відображають фінансовий стан підприємства, — це система взаємопов'язаних величин, використовуються для аналізу та оцінки рівня його фінансової стійкості. Такі показники розраховуються на основі звітності підприємства та іншої доступної інформації й слугують для відображення особливостей його фінансової структури [6].

Показники, за якими оцінюють рівень фінансової стабільності підприємства має бути сформовані так, щоб усі учасники економічних відносин із ним могли визначити, наскільки воно є надійним фінансовим партнером. Це дає можливість прийняти обґрунтоване рішення щодо доцільності подальшої співпраці або встановлення нових взаємовідносин. Оскільки кожна зацікавлена сторона — акціонери, банки, податкові органи — має власні критерії економічної вигідності, система показників повинна забезпечувати можливість оцінки підприємства з урахуванням інтересів кожного з них.

Величини, що визначають міру фінансової стабільності підприємства:

1. Показники платіжної спроможності підприємства.
2. Індикатори фінансової стабільності.
3. Показники ефективності ділової активності.
4. Індикатори рівня рентабельності підприємства [5].

Ліквідність підприємства — це можливість оперативно перетворювати свої активи зобов'язань. Інакше кажучи, це співвідношення між сумою високоліквідних активів (грошей, цінних паперів, дебіторської заборгованості) та короткостроковими боргами підприємства [3].

Під час аналізу ліквідності важливо враховувати не лише наявні обсяги ліквідних активів, а й можливі зміни їх рівня в майбутньому. Ознакою недостатньої ліквідності підприємства є ситуація, коли його потреба в грошових ресурсах перевищує фактичні надходження коштів.

Для з'ясування, чи має підприємство достатньо коштів для виконання своїх зобов'язань, слід насамперед проаналізувати рух грошових потоків від основної діяльності та визначити залишок коштів після розрахунків із бюджетом, страховими й соціальними фондами, а також після виплати дивідендів. Він здійснюється шляхом порівняння величини поточних зобов'язань з наявними ліквідними активами підприємства.

Під час оцінювання ліквідності підприємства доцільно у динаміці визначати такі показники, як покриття, поточної та критичної ліквідності, рівень утримання кредиторської заборгованості, швидкість, а також оборотність постійних і сукупних активів. Доцільно поєднувати аналіз ліквідності з дослідженням платоспроможності підприємства.

Всебічний аналіз структури та обсягу його визначення ступеня фінансової стабільності та автономії, а також для з'ясування, наскільки фінансово-господарська діяльність узгоджується з цілями, визначеними у статуті підприємства [4].

Беручи до уваги співвідношення між власними та залученими джерелами покриття запасів і витрат, виділяють такі форми: 1) абсолютна; 2) нормальна; 3) нестійка; 4) кризова.

Підприємство вважається фінансово стабільним, якщо воно має змогу повністю покривати необґрунтованої заборгованості, і своєчасно розраховується за своїми зобов'язаннями. Оцінку проводити поетапно на основі комплексу взаємопов'язаних показників.

Основну увагу користувачі фінансової звітності приділяють розрахунку комплексу показників оцінки діяльності підприємства, серед яких визначальними є три головні коефіцієнти:

1. Показник демонструє, яку суму оборотних активів має підприємство на кожну гривню короткострокових боргів і розраховується за встановленою формулою.

$$K_{\text{п}} = \frac{\text{Оборотні активи}}{\text{Поточні зобов'язання}}, \quad (2.8)$$

де $K_{\text{п}}$ – коефіцієнт покриття.

2. Швидкий (критичний) коефіцієнт ліквідності — $K_{\text{шл}}$ — показує, наскільки за рахунок ліквідних активів, які легко й швидко реалізуються, без урахування запасів. Цей показник виконує оперативний розрахунок з дебіторами та обчислюється за відповідною формулою.

$$K_{\text{шл}} = \frac{\text{Оборотні активи} - \text{запаси}}{\text{Поточні зобов'язання}}, \quad (2.9)$$

де $K_{\text{шл}}$ – коефіцієнт швидкої ліквідності

3. Абсолютна (грошова) ліквідність — це коефіцієнт, який демонструє спроможність підприємства моментально виконати цей показник за відповідною формулою:

$$K_{ал} = \frac{\text{Грошові активи}}{\text{Поточні зобов'язання}}, \quad (2.10)$$

де $K_{ал}$ – коефіцієнт абсолютної ліквідності

Коефіцієнти, що відображають рівень ліквідності підприємства ТОВ «ПРАВЕКС ГРУПП» наведено в табл. 2.2.

Таблиця 2.2

Показники ліквідності підприємства

Показники	2022 р.	2023р.	2024 р.	Відхилення 2022/2023	Відхилення 2023/2024	Нормативне значення
1	2	3	4	5	6	7
Коефіцієнт загальної ліквідності (Коефіцієнт покриття)	1.98	1.15	2.62	-0.83	+1.47	> 1
Коефіцієнт поточної ліквідності (Коефіцієнт швидкої ліквідності)	1.47	1.47	1.47	1.47	1.47	1.47
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0.018	0.0012	0.002	-0.0168	+0.0008	> 0, зростання бажане
Чистий оборотний капітал	572 400	579 850	588 310	+7 450	+8 460	> 0, позитивна тенденція

За даними розрахунками, що представлені в табл. 2.2 можна зробити висновок, що якщо порівняти всі три роки, очевидно, що 2022 рік найкращий за показниками, але 2023 та 2024 роки говорять своєчасно погашати свої зобов'язання.

2.3 Показники фінансової стійкості

Під фінансовою стійкістю розуміють здатність підприємства зберігати платоспроможність за рахунок раціонального використання свого майна. Це означає, що інвестиції в діяльність повинні повертатися через доходи від

господарювання, а прибуток дозволяти самостійно фінансувати розвиток і знижувати залежність від зовнішніх джерел.

Виходячи з того, наскільки запаси і витрати підприємства забезпечені власними та позиченими ресурсами, розрізняють різні форми фінансової стійкості:

Фінансова стійкість в абсолютній формі має місце, коли всі запаси та витрати забезпечені власними джерелами оборотних активів. Кількісно це визначається через баланс підприємства капіталом (разом із прирівняними до нього коштами);

Покриттям запасів і витрат за рахунок поєднання власних джерел оборотних активів і довгострокових позикових ресурсів;

Фінансовий стан вважається нестійким, якщо для покриття запасів і витрат використовуються власні джерела, довгострокові позикові ресурси та короткострокові кредити і позики;

Для покриття запасів і витрат недостатньо жодного з можливих джерел фінансування, що ставить його на межу неплатоспроможності [3].

Параметри оцінки фінансової стійкості [22]:

1. Коефіцієнт участі власного капіталу демонструє ступінь покриття активів підприємства власними коштами і розраховується за спеціальною формулою:

$$K_a = \frac{\text{Власний капітал}}{\text{Баланс}}, \quad (2.11)$$

де K_a – коефіцієнт автономії.

2. Фінансова залежність підприємства характеризується коефіцієнтом, оберненим до автономії, який визначає, яка сума всього майна.

$$K_{фз} = \frac{\text{Баланс} - \text{Власний капітал}}{\text{Баланс}}, \quad (2.12)$$

де $K_{фз}$ – коефіцієнт фінансової залежності

3. Наскільки оборотні активи підприємства забезпечені власними ресурсами для підтримки фінансової стабільності. Розрахунок здійснюється шляхом визначення відношення різниці між власним капіталом (разом із прирівняними коштами) та вартістю необоротних активів до повної вартості оборотних активів, що включають запаси:

$$K_3 = \frac{\text{Власний капітал} - \text{Необоротні активи}}{\text{Оборотні активи}}, \quad (2.13)$$

де K_3 – коефіцієнт використання

4. Покриття оборотних активів та фінансування господарських потреб і визначається за встановленою формулою:

$$K_m = \frac{\text{Власний капітал}}{\text{Оборотні активи}}, \quad (2.14)$$

де K_m – параметр оперативного розподілу власного капіталу.

Показник маневреності оборотних активах. Хоча чітких норм немає, прийнято вважати, що його значення має бути не менше 0,2, щоб забезпечити ефективну гнучкість його порівнюють із показниками минулих періодів, середньогалузевими значеннями та даними конкурентів.

5. Загальна сума зобов'язань підприємства і розраховується за такою формулою:

$$K_{пз} = \frac{\text{Поточні зобов'язання і забезпечення}}{\text{Довгострокові зобов'язання} + \text{Поточні зобов'язання і забезпечення}}, \quad (2.15)$$

де $K_{пз}$ – параметр структури зобов'язань підприємства

6. Показник співвідношення капіталу відображає рівень фінансового забезпечення довгострокових активів власними ресурсами і розраховується за встановленою формулою:

$$K_{\text{нв}} = \frac{\text{Необоротні активи}}{\text{Власний капітал}}, \quad (2.16)$$

де $K_{\text{нв}}$ – коефіцієнт фінансового забезпечення

Показник довгострокових зобов'язань характеризує, яку частину усіх джерел зобов'язань підприємства складають зобов'язання з терміном погашення понад один рік

$$K_{\text{дз}} = \frac{\text{Довгострокові зобов'язання}}{\text{Довгострокові зобов'язання} + \text{Поточні зобов'язання}}, \quad (2.17)$$

де $K_{\text{дз}}$ – показник частки довгострокових боргових зобов'язань

7. Показник фінансової стійкості співвідношення власного та позикового капіталу.

$$K_{\text{фс}} = \frac{\text{Власний капітал}}{\text{Довгострокові зобов'язання} + \text{Поточні зобов'язання}}, \quad (2.18)$$

де $K_{\text{фс}}$ – параметр фінансової незалежності підприємства

8. Показник фінансового ризику демонструє співвідношення залучених і скільки гривень позикових ресурсів припадає на 1 грн власного капіталу, і є оберненим коефіцієнту фінансової стійкості.

$$K_{\text{фр}} = \frac{\text{Довгострокові зобов'язання} + \text{Поточні зобов'язання}}{\text{Власний капітал}}, \quad (2.19)$$

де $K_{\text{фр}}$ – коефіцієнт залученого капіталу

Приведено обчислення коефіцієнтів фінансової стійкості в табл. 2.3

Показники фінансової стійкості

Показники	2022 р.	2023р.	2024 р.	Відхилення 2022/2023	Відхилення 2023/2024	Нормативне значення
1	2	3	4	5	6	7
Коефіцієнт автономії	0,752	0,631	0,558	-0,121	-0,073	>0,5
Коефіцієнт капітальної незалежності	0,312	0,427	0,489	0,115	0,062	<0,5
Показник покриття оборотних активів власними коштами	0,682	0,534	0,472	-0,148	-0,062	>0,1
Коефіцієнт гнучкості власного капіталу	0,912	0,768	0,634	-0,144	-0,134	>0,4
Частка поточних зобов'язань	0,921	0,935	0,954	0,014	0,019	>0,5
Співвідношення довгострокових і власних коштів	0,298	0,355	0,312	0,057	-0,043	>0,5
Частка довгострокових боргів	0,071	0,064	0,039	-0,007	-0,025	<0,2
Показник стійкості фінансування	2,614	1,537	1,121	-1,077	-0,416	>1,0
Показник фінансового навантаження	0,382	0,690	0,891	0,308	0,201	<1,0

Порівняння обчислених показників із нормативними значеннями показує відповідність більшості коефіцієнтів встановленим нормам. Однак у 2023 році коефіцієнт співвідношення необоротних і власних коштів не досяг рекомендованого рівня (>0,5), необоротних активів власними коштами.

2.4 Показники ділової активності підприємства

В умовах ринкових перетворень необхідним є контроль за діяльністю суб'єктів господарювання та визначення рівня їхньої ділової активності. Досягти цього можливо через вивчення ефективності використання підприємницьких ресурсів.

Дослідження ділової активності є важливим через кілька факторів. Зокрема, швидкість обігу коштів безпосередньо впливає на величину річного обороту підприємства. По-друге, від величини обороту залежить частка умовно-постійних витрат на одиницю обороту: при прискоренні обороту їх питома вага знижується. Третім чинником є те, що збільшення швидкості обороту на окремій стадії та сприяє звільненню фінансових ресурсів для використання в інших підрозділах підприємства. Отже, для збереження швидкості обороту. Для досягнення цієї мети необхідно впроваджувати не лише сучасні технології у виробничий процес, а й здійснювати довгострокове прогнозування показників [4].

Оцінка ділової активності підприємства проводиться, як правило, за двома напрямками: а) аналіз динаміки основних показників діяльності, таких як обсяг капіталу, вкладеного в активи, доходи від реалізації продукції, товарів, робіт та послуг, а також прибуток; б) дослідження ефективності використання ресурсів підприємства. Аналіз динаміки показників дозволяє робити висновки щодо перспектив розвитку: високі темпи зростання доходів і прибутку свідчать про доцільність додаткових інвестицій у капітал підприємства [6].

Фінансову сторону ділової активності підприємства визначає, перш за все, швидкість обігу коштів. Аналіз цієї активності включає дослідження рівнів та тенденцій зміни основних показників оборотності, серед яких виділяються ключові коефіцієнти:

1. Індекс оборотності активів

$$K_{oa} = \frac{\text{Чистий дохід від реалізації продукції}}{\text{Середня величина активів}}, \quad (2.20)$$

де K_{oa} – Індекс оборотності активів.

Оборотність запасів характеризує темп обігу капіталу підприємства, визначаючи число повних виробничо-збутових циклів за звітний період і

отриманий економічний ефект у формі прибутку, а також кількість грошових одиниць доходу на одну одиницю запасів

$$K_{oz} = \frac{\text{Чистий дохід від реалізації продукції}}{\text{Середня величина запасів}}, \quad (2.21)$$

де K_{oz} – коефіцієнт оборотності запасів.

1. Чим вищий цей показник, тим швидше підприємство отримує оплату за рахунками. Водночас є ефективним інструментом стимулювання збуту, тому важливо визначити оптимальний термін кредитування. Коефіцієнт розраховується за відповідною формулою:

$$K_{odz} = \frac{\text{Чистий дохід від реалізації продукції}}{\text{Середня величина дебіторської заборгованості}}, \quad (2.22)$$

де K_{odz} – коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості.

2. Кредиторська заборгованість характеризує рівень використання наданого підприємству комерційного кредиту. Збільшення значення показника свідчить про швидше погашення зобов'язань, зменшення — про ріст закупівель у кредит. Показник розраховується за відповідною формулою:

$$K_{okz} = \frac{\text{Чистий дохід від реалізації продукції}}{\text{Середня величина кредиторської заборгованості}}, \quad (2.23)$$

де K_{okz} – коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості.

3. Оборотність власного капіталу відображає частоту, з якою чистий дохід від реалізації продукції, робіт чи послуг перевищує середньорічний обсяг власних коштів, тим самим показуючи ступінь ефективності застосування власного капіталу.

$$K_{\text{овк}} = \frac{\text{Чистий дохід від реалізації продукції}}{\text{Середня величина власного капіталу}}, \quad (2.24)$$

де $K_{\text{овк}}$ – коефіцієнт оборотності власного капіталу.

4. Зменшення значення цього коефіцієнта свідчить про сповільнення обігу активів.

$$K_{\text{ооа}} = \frac{\text{Чистий дохід від реалізації продукції}}{\text{Середня величина оборотних активів}}, \quad (2.25)$$

де $K_{\text{ооа}}$ – коефіцієнт оборотності оборотних активів.

У табл. 2.4 наведено результати обчислення основних показників ділової активності підприємства

Таблиця 2.4

Показники ділової активності

Показники	2022 р.	2023р.	2024 р.	Відхилення 2022/2023	Відхилення 2023/2024	Нормативне значення
1	2	3	4	5	6	7
Коефіцієнт обігу загальних активів	0,532	0,348	0,501	-0,184	0,153	зростання
Коефіцієнт оборотності оборотних коштів	0,689	0,412	0,591	-0,277	0,179	зростання
Коефіцієнт обігу запасів	4,328	2,689	3,614	-1,639	0,925	зростання
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	0,762	0,491	0,711	-0,271	0,220	зростання
Коефіцієнт обігу кредиторської заборгованості	2,412	1,035	1,187	-1,377	0,152	зростання
Коефіцієнт оборотності власного капіталу	0,701	0,513	0,867	-0,188	0,354	зростання

Таким чином, аналіз таблиці показників ТОВ «ПРАВЕКС ГРУПІ» показує, що у 2023 році відбулося істотне падіння показників порівняно з 2022 роком, тоді як у 2024 році спостерігається невелике їх зростання. Це

свідчить про певні проблеми з ефективністю використання ресурсів та недостатню стабільність економічного розвитку підприємства.

Показник рентабельності (від нім. *rentabel* – прибутковий) характеризує економічну ефективність виробничої діяльності підприємства, враховуючи комплексне використання матеріальних, трудових і фінансових ресурсів. Дослідження рентабельності дозволяє визначити ефективність інвестування коштів у підприємство та раціональність їх застосування.

За показниками ТОВ «ПРАВЕКС ГРУПП», підприємство в нерентабельним, оскільки отримувало збитки, а позитивний чистий прибуток зафіксований тільки у 2022 році. Для покращення рентабельності і підвищення прибутковості діяльності доцільно і виробничих процесів.

Розширювати обсяги виробництва та реалізації товарів, робіт і послуг із одночасним скороченням виробничих витрат.

Впроваджувати системні заходи для підвищення продуктивності праці персоналу.

Повноцінно використовувати наявні ресурси та потенціал підприємства, включаючи освоєння нових ринків та залучення фінансових інвестицій.

Регулярно проводити маркетингові дослідження з метою підтримки оптимальної цінової політики.

Встановлювати партнерські відносини з постачальниками, посередниками та споживачами на принципах довіри, відкритості та взаємної вигоди.

Раціонально використовувати прибуток інвестування в перспективні напрямки.

Покращувати товари із середньою рентабельністю та виводити з виробництва низькорентабельну продукцію.

Здійснювати наукові дослідження ринку, аналіз поведінки споживачів та конкурентного середовища.

Розвивати маркетингову інфраструктуру та формувати ефективну політику збуту продукції [2].

Висновок до 2 розділу

У другому розділі проведено дослідження фінансово-господарської діяльності ТОВ «ПРАВЕКС ГРУПП». Розглянуто загальні відомості про підприємство, окреслено його основні переваги й недоліки, проаналізовано організаційну структуру, асортимент продукції, що випускається, а також оцінено внутрішні та зовнішні чинники, які впливають на його діяльність.

Діяльність підприємства проаналізовано з метою визначення рівня його заходів, спрямованих на покращення його позицій у майбутньому.

Для проведення розрахунків було обрано такі показники: стан основних фондів, показники ліквідності, ділової активності, фінансової стійкості та рентабельності.

Результати проведених розрахунків свідчать, що в останні роки підприємство працює нерентабельно, тому було запропоновано низку можливих заходів, спрямованих на зміну ситуації.

За результатами проведеного аналізу встановлено, що в період з 2022 по 2024 роки діяльність підприємства зазнала погіршення у 2023 році. У 2024 році спостерігалось певне покращення фінансових показників, однак прибуток підприємства все ще залишався від'ємним.

РОЗДІЛ 3

РОЗРОБКА ЗАХОДІВ ЩОДО РОЗВИТКУ ЛОГІСТИЧНОЇ СИСТЕМИ ЯК ФАКТОРУ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ КОМЕРЦІЙНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА НА ТОВ «ПРАВЕКС ГРУП»

3.1 Науково-практичні підходи щодо розвитку логістичної системи як фактору підвищення ефективності комерційного підприємництва на ТОВ «ПРАВЕКС ГРУП»

У сучасних умовах господарювання функціонування ринкових суб'єктів неможливе без ефективної логістичної діяльності, яка перебуває у стані постійного розвитку та інноваційних змін. Усі товарні потоки формуються та підтримуються завдяки взаємодії постачальників, виробників і споживачів, що вимагає безперервного вдосконалення логістичних процесів.

Проте питання впровадження сучасних технологій у процес формування логістичної діяльності на сучасних підприємствах залишається недостатньо висвітленим у працях як зарубіжних, так і вітчизняних дослідників, що зумовлює необхідність його подальшого наукового опрацювання.

Логістична діяльність — це цілеспрямований процес, який підпорядковується стратегічним завданням підприємства та здійснюється у певній логічній послідовності. Вона може реалізовуватися як на стратегічному, так і на тактичному рівнях, має безперервний характер і охоплює планування, організацію, виконання та контроль товаропросування — руху сировини, матеріалів, напівфабрикатів і готової продукції (з урахуванням швидкості, обсягів та гнучкості потоків) від постачальника до

споживача. Основою цієї діяльності є формування логістичної системи товаро просування та логістичної мережі.

Наукову основу логістичної діяльності становлять теорія та методологія управління підприємством. У концептуальному вимірі сучасна теорія логістики спирається на чотири основні методологічні підходи.

Логістична діяльність підприємства формується відповідно до обраних підходів, що наведені на рис. 3.1.

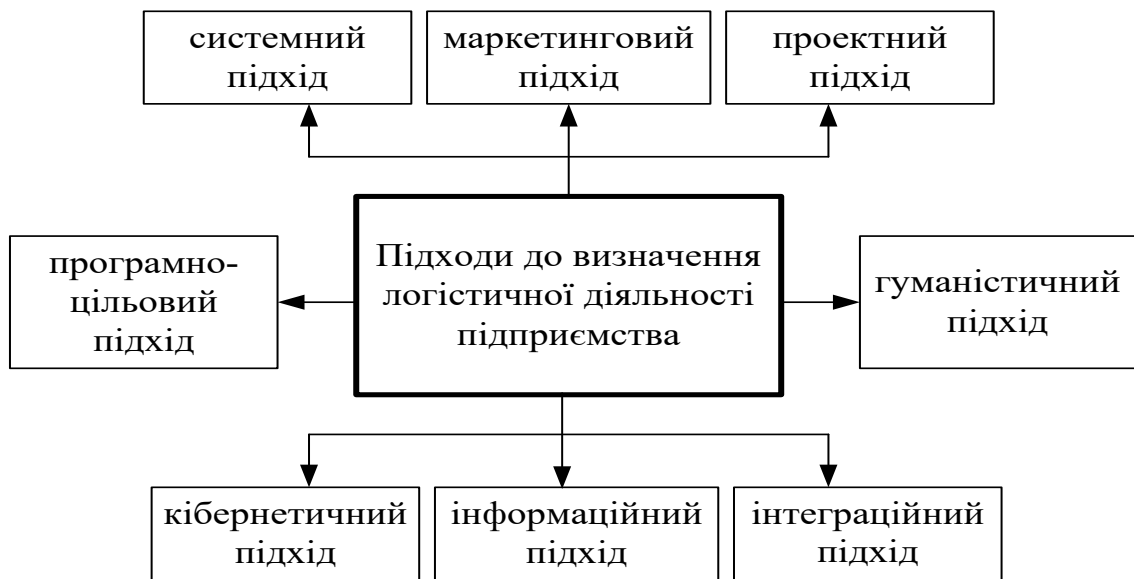

Рис. 3.1. Підходи до визначення логістичної діяльності підприємства

Крім того, до основних підходів логістичного управління можна віднести лінійне програмування, теорію управління запасами, мережеві моделі, математичну оптимізацію [88, 119].

Для ефективної реалізації методології логістичного управління необхідно застосовувати наукові й теоретичні положення з таких галузей знань, як математика, економічна та технічна кібернетика, системний аналіз, проектне управління, прогностика, а також загальний менеджмент [15, 76, 108].

Ключовими елементами логістичного управління виступають не лише логістичні концепції, а й підходи до його реалізації, зокрема системний, функціональний і процесний.

Серед основних принципів логістичної діяльності підприємства виділяють: інтеграцію логістики у корпоративну стратегію; оптимізацію надходження інформації та застосування сучасних технологій її обробки; ефективне управління персоналом; налагодження тісної співпраці з іншими підприємствами при формуванні стратегій; детальне планування розмірів товарних партій; розгляд логістики як сфери інновацій для стратегічного розвитку компанії [17, 79]. На основі цих принципів формується комплекс ключових положень, що визначають ефективну логістичну діяльність підприємства.

Експерти (від латинського «expertus» — досвідчений) — це фахівці, які володіють достатніми знаннями та навичками для того, щоб надати обґрунтовану оцінку певної проблеми. Метод експертних оцінок включає три ключові складові (рис. 3.2).

Рис. 3.2. Сутність методу експертної оцінки

У випадках неповної або ненадійної інформації метод експертних оцінок дає цілком прийнятні результати. Сучасні умови господарювання сприяють розширенню сфери застосування цього методу, що зумовлено прискоренням науково-технічного прогресу та появою нових організаційних, технічних, економічних і соціально-психологічних проблем. Для розв'язання проблемних питань застосовуються різноманітні форми експертизи, такі як дискусія, анкетування, інтерв'ювання, «мозковий штурм», наради, ділові ігри тощо. Іноді ці форми поєднують у комплексний підхід для досягнення більш точних результатів.

Інформація, отримана від експертів, підлягає формалізації для підготовки рішень у випадках, коли завдання не може бути повністю описане математично, зокрема для оцінки впливу окремих складових логістичної діяльності на рівень її розвитку, що представлено в табл. 3.1.

Група експертів здійснила оцінку складових логістичної діяльності підприємств машинобудування, де x_j – оцінка j -го експерту, $j = \overline{1, m}$,

де m – число експертів.

Для отримання узагальненої оцінки від групи експертів зазвичай використовують середнє значення. При застосуванні точкових оцінок розрахунок проводять за формулою середнього арифметичного:

$$\overline{x_e} = \frac{\sum_{j=1}^m X_j}{m} \quad (3.7)$$

Аналіз ролі ключових складових у розвитку та ефективності логістичної діяльності підприємства

Назва показника	Умовне позначення	E1	E2	E3	E4	E5	E6	E7	Сума рангів	Відхилення від середньої суми	Квадрат відхилення	Середня оцінка	Вагомий коефіцієнт
показник виробничої складової підприємства	OV	7	6	8	7	7	7	8	50	7,00	49,00	7,14	0,16
показник інноваційної складової підприємства	IN	6	7	7	6	8	7	6	47	4,00	16,00	6,71	0,15
показник управлінської складової підприємства	UP	5	6	6	7	6	7	7	44	1,00	1,00	6,29	0,14
показник фінансово-економічної складової підприємства	FE	9	8	10	9	9	10	9	64	21,00	441,00	9,14	0,21
показник маркетингової складової підприємства	MR	3	4	3	4	3	4	3	24	-19,00	361,00	3,43	0,08
показник кадрової складової підприємства	KD	4	3	5	4	5	4	4	29	-14,00	196,00	4,14	0,10
показник інвестиційної складової підприємства	IW	5	5	6	5	6	5	6	38	-5,00	25,00	5,43	0,13
Сума									296	-	1089,00	42,28	1,00

Коли потрібно оцінити ступінь узгодженості ранжувань серед більш ніж двох експертів, обчислюють так званий коефіцієнт конкордації — загальний показник рангової кореляції для групи, що складається з m експертів:

$$W = \frac{12 \cdot S}{m^2 \cdot (n^3 - n)}, \quad (3.8)$$

$$\text{где } S = \sum_{i=1}^n \left(\sum_{j=1}^m x_{ij} - \frac{1}{2} m(n+1) \right)^2, \quad (3.9)$$

де n - кількість показників

m - число експертів

Значення в дужках показує середню суму рангів, які присвоїли i -та складова від кожного експерта.

Коефіцієнт конкордації W приймає значення в межах від 0 до 1. Якщо W дорівнює 1, це свідчить про повну узгодженість ранжувань експертів, тобто всі вони присвоїли однакові ранги об'єктам. Чим ближче W до нуля, тим нижчий рівень узгодженості оцінок експертів..

$$W = \frac{12 \cdot 1274,59}{7^2 \cdot (7^3 - 7)} = 0,929$$

Отримані результати свідчать, що метод експертних оцінок є достовірним, оскільки експерти надали близькі за значенням ранги окремим складовим показників логістичної діяльності підприємства.

У сучасних умовах ринкової економіки виділення двох основних форм, що визначають вибір технологій — комплексу засобів та методів впливу і досягнення соціально-економічного ефекту. На відміну від планової економіки, діяльність підприємства сьогодні базується не на контролі, а на

нагляді, який здійснюється через сучасні методи організації праці, договірні та контрактні відносини.

Як комплекс систематизованих знань про процес управління, що охоплює організаційну структуру обґрунтовує застосування методів збору й обробки управління та зовнішнє середовище. Вона визначає готовність підприємства ефективно здійснювати логістичну діяльність через впровадження ефективності всього логістичного процесу, забезпечуючи швидкий доступ до даних про суб'єкти (покупців, перевізників, послуги) та об'єкти дозволяє приймати максимально раціональні управлінські рішення.

Серед сучасних технологій логістичної діяльності підприємства можна виділити основні категорії:

Маркетингові технології, серед яких сегментація споживачів, розробка ринкової стратегії, системи управління взаємодією з клієнтами та впровадження збалансованої системи показників.

Такі технології забезпечують комплексний підхід до організації логістичної діяльності та підвищують ефективність функціонування підприємства.

Підхід до створення механізму забезпечення логістичної діяльності підприємства. Він передбачає комплексне поєднання принципів управління об'єктами та процесами, які характеризуються як якісними, так і кількісними параметрами, що визначають адаптивність системи. Такий підхід є підґрунтям для визначення стратегічно спрямованих напрямів розвитку підприємства та забезпечення векторно оптимальних параметрів його діяльності (рис. 3.3).

Отже, впровадження сучасних технологій логістичної діяльності підприємства в рамках економіко-організаційного забезпечення дозволяє підвищити ефективність його функціонування, зокрема: забезпечити стабільну роботу на ринку, гнучко організовувати надання послуг, поліпшити їхню якість, зміцнити конкурентні позиції підприємства та досягти інших позитивних результатів.

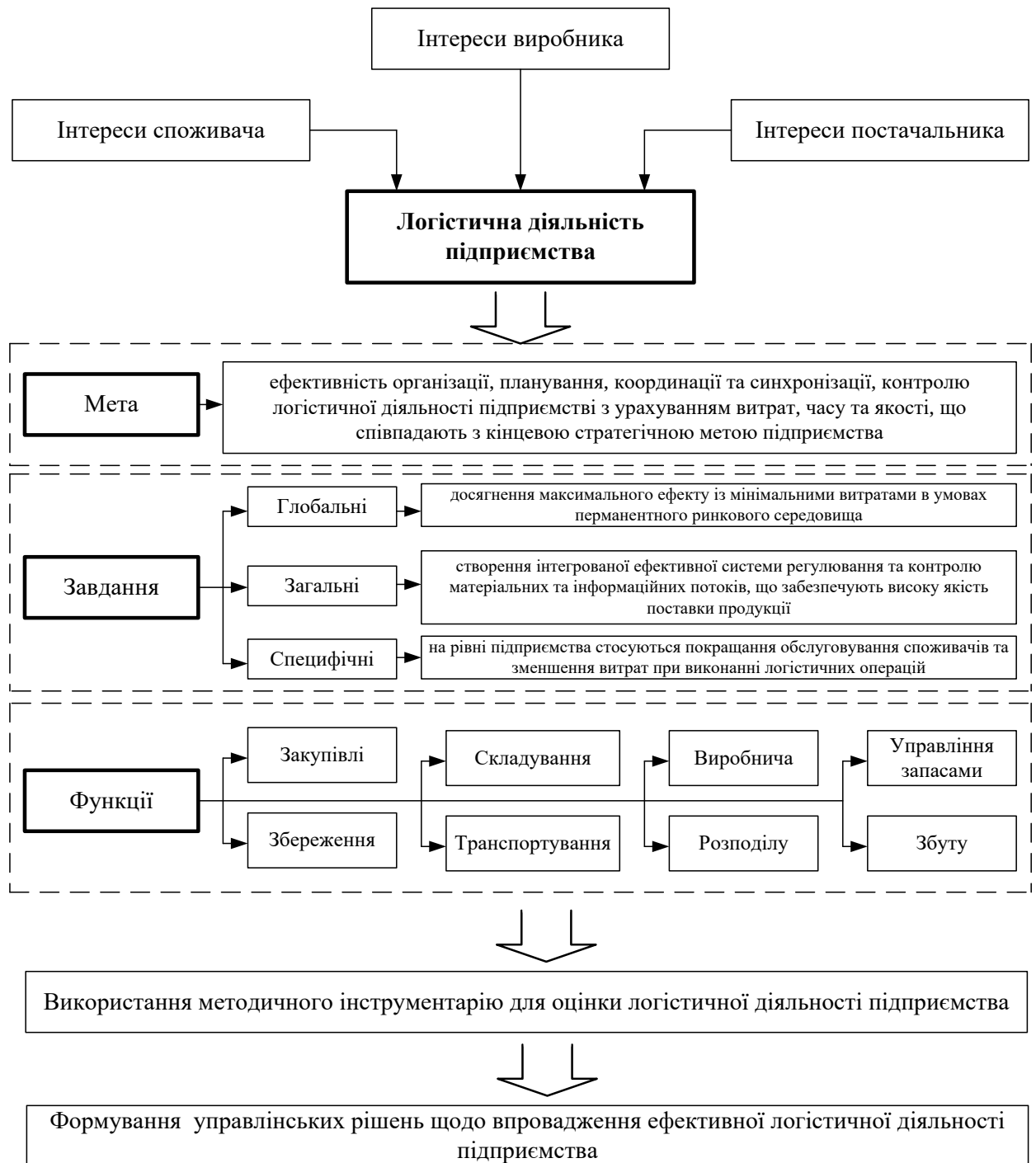

Рис. 3.3. Методологія науково-практичного підходу до формування механізму управління логістичною діяльністю підприємства.

Практика діяльності підприємств у різних країнах показує, що впровадження логістичної діяльності може проходити як поступово, так і стрибкоподібно, залежно від конкретних умов, таких як об'єднання підприємств, введення нового режиму управління або реалізація політичних заходів.

3.2 Стратегічне планування логістичних операцій на ТОВ «ПРАВЕКС ГРУПП»

Конкурентне середовище змушує підприємства машинобудування шукати нові резерви для підвищення своєї конкурентоспроможності, які раніше не розглядалися як джерела зміцнення позицій на ринку. У цьому контексті дедалі більш значущу роль набуває логістика.

Розгляд логістики як чинника підвищення конкурентоспроможності підприємств машинобудування передбачає, що наслідки прийнятих рішень повинні сприяти покращенню фінансового стану цих підприємств. У зв'язку з цим виникає потреба у визначенні ефективних засобів контролю показників діяльності машинобудівних підприємств, які максимально точно відображають взаємозв'язок логістики з економічними та організаційними показниками. Стратегічне планування, як зазначають західні фахівці, є потужним інструментом у конкурентній боротьбі компаній, оскільки воно базується на практичному застосуванні стратегій, розглядаючи ринкову кон'юнктуру як арену змагання [8]. У сфері логістики стратегічне планування здебільшого спрямоване на досягнення конкретних цілей, а не лише на організацію процесів. Підприємства надають першочергового значення аналізу маркетингового середовища, прогнозуванню результатів та розробці відповідних стратегічних рішень.

Стратегічне планування — це процес розробки планів, спрямованих на досягнення довгострокової вигоди для підприємства. Воно слугує основою для організації та складання оперативних планів, необхідних для щоденної діяльності. Однак стратегічне планування не може забезпечити максимально точні прогнози, тому перед керівником постає складне завдання управління ресурсами в умовах невизначеності. Менеджер формує стратегічні плани, поєднуючи довгострокове планування з короткостроковими реакціями, проте на практиці часто виникають труднощі з реалізацією цих планів у конкретні дії (рис. 3.4).

Стратегічне планування потребує впровадження інновацій, щоб у подальшому формувати ефективні тактичні дії для досягнення поставлених цілей. Проте розробка стратегії поведінки підприємств у сфері логістики не завершує процес планування. Аналіз та порівняння досягнутих результатів із прогнозними, використовуючи якісні та кількісні показники, дозволяє удосконалювати існуючі методи прогнозування та застосовувати найбільш ефективні з них у конкретних ситуаціях.

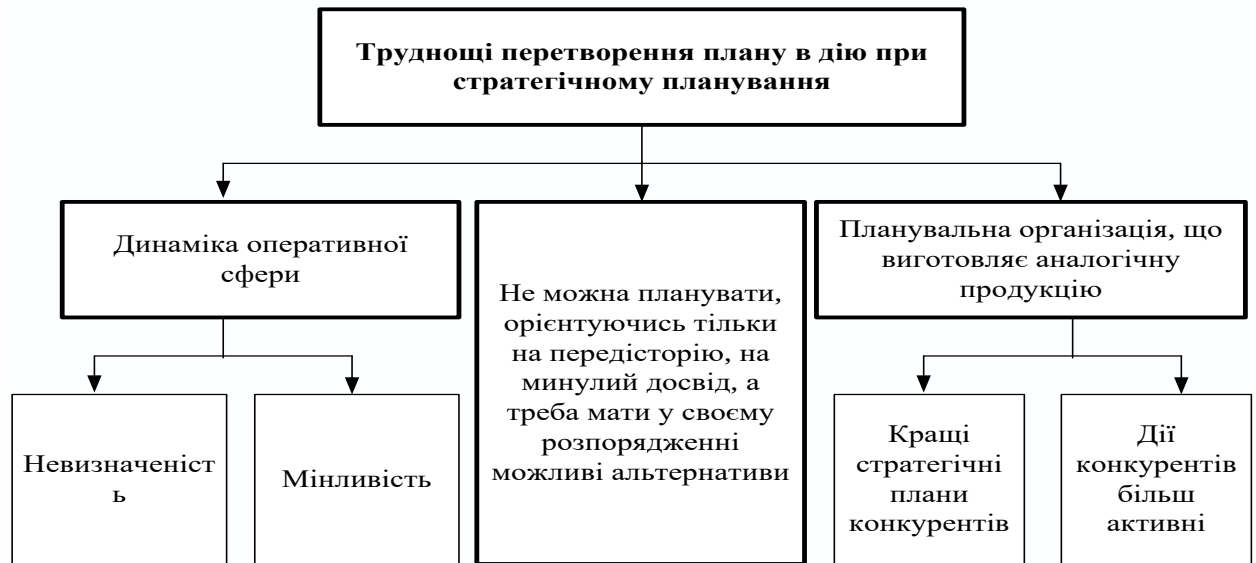

Рис 3.4 Недостатня гнучкість планів у відповіді на оперативні зміни та непередбачувані обставини.

Підвищення якості управлінських рішень досягається через застосування наукових підходів та методик прийняття рішень. Досвід провідних підприємств показує, що екстраполяційні та інтуїтивні прогнози мають обмежену надійність, оскільки тенденції, визначені на основі аналізу минулих подій, не завжди точно відображають майбутні зміни.

Мета будь-якого прогнозування полягає у визначенні тенденцій та передбаченні майбутнього до позитивних і негативних змін, максимально підвищити ефективність результатів та зменшити можливі втрати.

Під трендом (англ. trend – напрям, тенденція) розуміють тривалу зміну економічних показників у прогнозуванні. Якщо ж показники фінансово-господарської діяльності підприємства в попередніх періодах відзначалися

високою нестабільністю та значними коливаннями, екстраполяція на майбутні періоди стає неможливою, тому використання цього методу в таких умовах є недоцільним.

Можна виділити три основи тренду та експоненціальне згладжування. Експоненціальне згладжування є одним із методів короткострокового фінансового прогнозування. За допомогою цього методу проведено розрахунки прогнозних показників підприємств. Прогноз рівня показника фінансового стану (автономії) для підприємства ТОВ «ПРАВЕКС ГРУПП» було визначено за допомогою методу експоненціального згладжування з використанням програми STATISTICA 6.0. Результати розрахунків наведено в таблиці 3.2.

Таблиця 3.2

**Прогнозування показника фінансового стану (автономії) підприємства
ТОВ «ПРАВЕКС ГРУПП»**

Роки	Періоди	Заявки	Прогноз
1	2	3	4
2021	1	0,812	0,43
2022	2	0,689	0,57
2023	3	0,534	0,511
2024	4	-	0,6421
2025	5	-	0,6237
2026	6	-	0,5812
2027	7	-	0,5490
2028	8	-	0,5153

Отже, результати прогнозування за допомогою методу експоненціального згладжування рівня показника фінансового стану (автономії) підприємства ТОВ «ПРАВЕКС ГРУПП» на 2024 - 2022 р.р., показали прогнозний рівень показника, що свідчить про його зниження.

Виходячи з аналізу діяльності підприємства ТОВ «ПРАВЕКС ГРУПП» та отриманих прогнозних показників, складаються тактичні та оперативні плани. Для оптимізації останніх формується дерево цілей, а реалізація планів передбачає виконання наступних кроків, наведені далі на рис. 3.6.

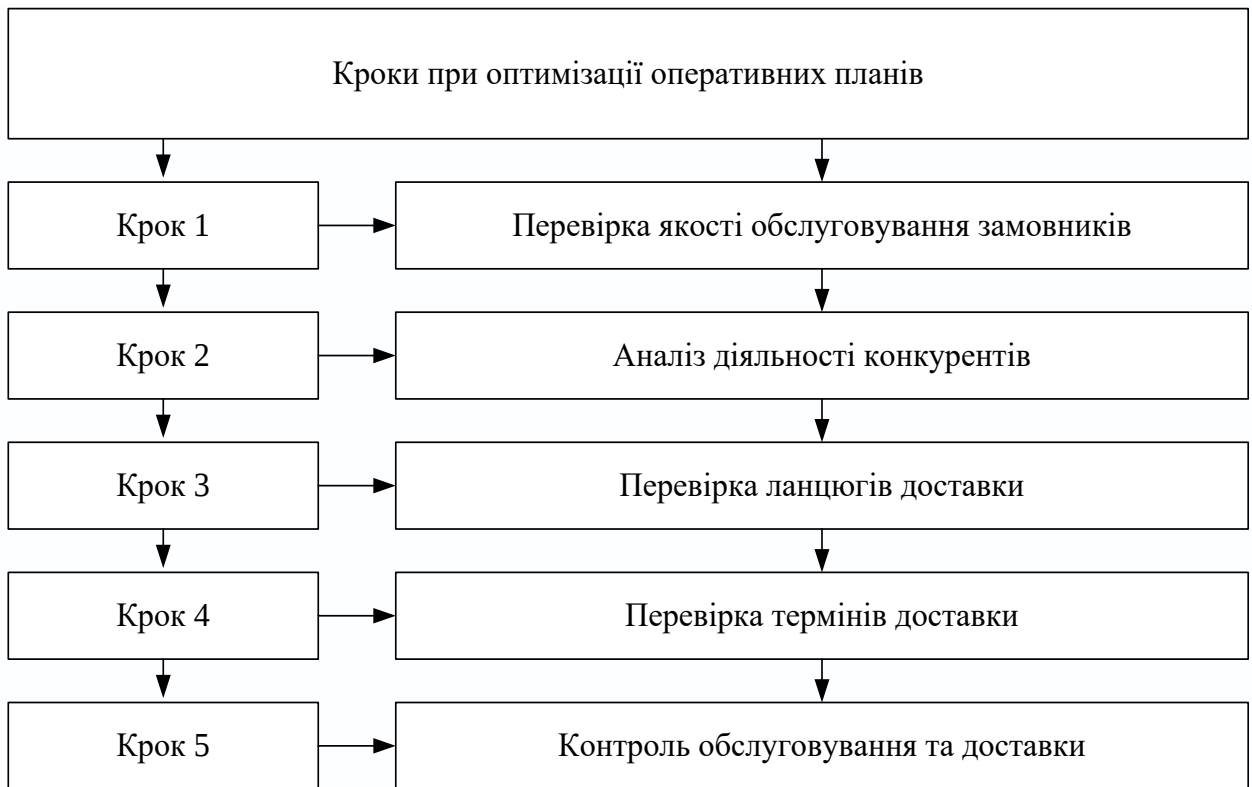

Рис. 3.6 Кроки при оптимізації оперативних планів

Таким чином, при формуванні стратегії логістичної системи підприємства ТОВ «ПРАВЕКС ГРУПП» (рис. 3.7) слід враховувати, що рух матеріальних потоків здійснюється кваліфікованим персоналом із використанням різноманітної техніки, зокрема транспортних засобів та вантажно-розвантажувальних механізмів. У процесі логістики задіяні різні будівлі та споруди, а ефективність його виконання значною мірою визначається підготовленістю персоналу та наявністю матеріальних запасів.

Система продуктивних сил, що забезпечує переміщення вантажів, завжди функціонує у певній організаційній структурі. Зазвичай вона не проектується цілеспрямовано, а виникає спонтанно в результаті діяльності окремих її складових.

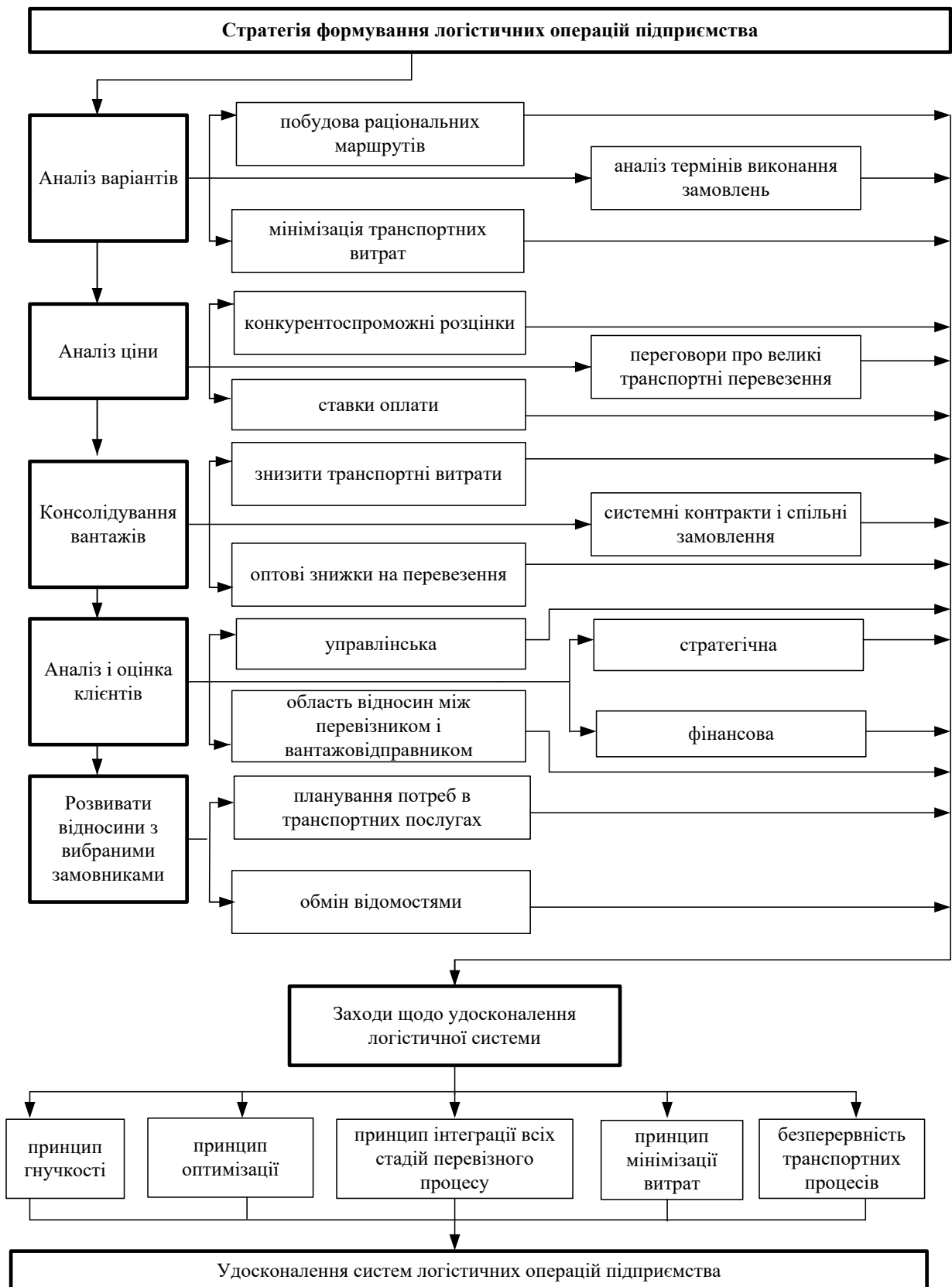

Рис.3.7. Стратегія формування логістичних операцій підприємства ТОВ «ПРАВЕКС ГРУП»

Стратегія організації логістичних операцій на підприємстві ТОВ «ПРАВЕКС ГРУПП» має бути спрямована на створення узгоджених логістичних систем, які забезпечують задані параметри руху матеріальних потоків. Основною рисою таких систем є високий рівень взаємодії між задіяними ресурсами для ефективного управління наскрізними потоками продукції.

3.3. Формування функціонального логістичного менеджменту на підприємстві ТОВ «ПРАВЕКС ГРУПП»

В умовах сучасної ринкової економіки підприємство постійно стикається з необхідністю обирати найефективніший напрямок своєї діяльності. За відсутності централізованого планування виробництва воно самостійно організовує постачання, виробництво та збут продукції. Динамічність ринку вимагає від підприємства здатності швидко виконувати замовлення споживачів та оперативно реагувати на зміни попиту.

Для підприємства ключовим є вирішення таких завдань:

здатність самостійно визначати реальні та потенційні потреби споживачів;

досягнення ефективності виробництва як у плані рентабельності, так і з точки зору використання потенціалу підприємства відповідно до кон'юнктури ринку;

формування системи забезпечення та реалізації виробничих процесів, яка була б узгоджена за всіма параметрами господарської діяльності підприємства.

забезпечення доставки продукції належної якості у потрібний час і місце з мінімальними загальними витратами. У разі відсутності дефіциту на

ринку підприємство здатне виживати лише за умови, що його продукція володіє певними перевагами порівняно з продукцією конкурентів.

У таких умовах логістика суттєво впливає на виробничо-ринкові показники продукції, визначаючи її собівартість, якість та інші характеристики. Від ефективності логістики залежать споживчі властивості продукції, зокрема витрати, взаємодія з постачальниками, управління джерелами матеріалів, екологічні наслідки та обробка відходів.

З цієї точки зору будь-який елемент логістики може відігравати ключову роль у формуванні загальної стратегії управління підприємством. Підвищення значущості логістичної стратегії у загальній стратегії підприємства обґрунтовує застосування логістичного менеджменту, що передбачає управління логістичними системами на основі принципів теорії логістики.

У такому контексті конкурентоспроможність підприємства на ринку визначається наявністю ефективного інституту управління, який забезпечує високий рівень господарської діяльності та перспективи розвитку. Досягти цього можна через інтеграцію функцій матеріально-виробничого забезпечення, виробництва та збуту продукції.

У зв'язку з цим виникає потреба у створенні координаційного центру, який би здійснював управління інтеграцією фінансових потоків. Такою функцією на підприємстві виступає логістичний підрозділ, який займається аналізом, розрахунками, оптимізацією та плануванням фінансів у єдиний процес, центр досягає зменшення перебоїв та витрат у виробничо-господарській і комерційній.

Логістичний підрозділ, інтегруючи управління матеріально-технічним забезпеченням, збутом і транспортуванням продукції, набуває ключового значення.

Логістичний менеджмент підприємства виконує низку ключових функцій:

створення та впровадження системи логістики на основі її концептуальних принципів і положень;

розробка та реалізація логістичної стратегії у відповідності з ринковою стратегією;

пов'язані зі специфікою та індивідуальними особливостями підприємства.

Конкурентний тиск змушує підприємства шукати додаткові резерви для підвищення своєї конкурентоспроможності, які раніше не розглядалися як джерело зміцнення позицій на ринку, при цьому логістика набуває особливої важливості.

Розгляд логістики як фактору підвищення конкурентоспроможності підприємств передбачає, що прийняті рішення мають сприяти поліпшенню їх фінансового стану. У цьому контексті виникає необхідність визначення методів контролю показників, які найточніше відображають взаємозв'язок логістики з ключовими економічними та фінансовими індикаторами підприємств (рис. 3.8).

Існують дві основні форми організації логістичного управління: централізована та децентралізована. Кожна з них може передбачати як консолідовану, так і розподілену службу постачання та збуту.

Централізована система ефективна за умови, що вона не обмежує ініціативу окремих підрозділів підприємства. Натомість децентралізована система використовується на підприємствах з диверсифікованим або різноманітним виробництвом.

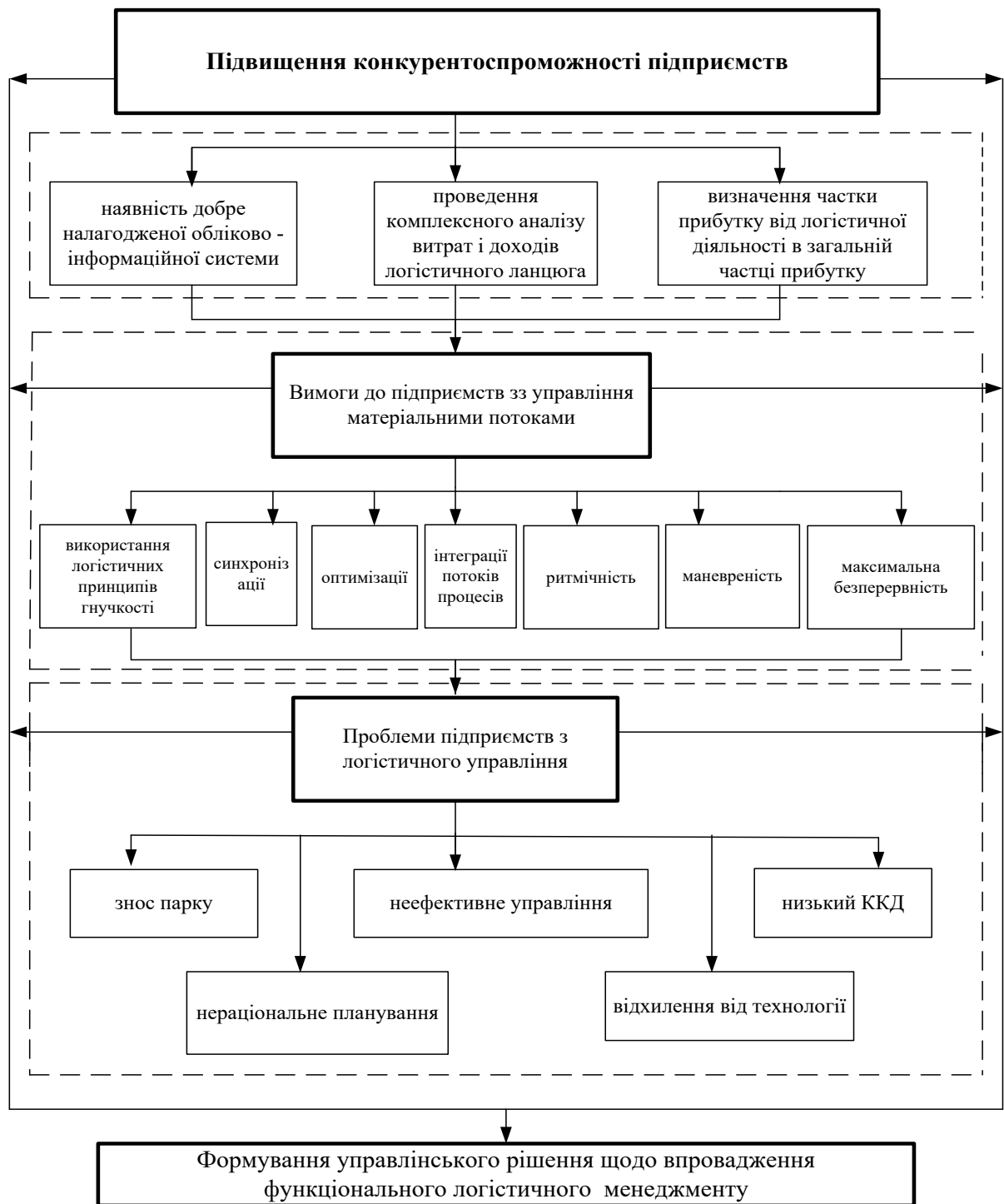

Рис 3.8. Розробка управлінського рішення щодо впровадження функціонального логістичного менеджменту

Логістичне управління – це діяльність, що включає розробку стратегії, планування, організацію та контроль процесів транспортування і зберігання сировини, матеріалів, виробничих запасів і готової продукції, а також

управління потоками інформації від джерела до кінцевого споживача з метою забезпечення максимально ефективного задоволення потреб клієнтів.

Еволюція логістичного управління призвела до появи інтегрованого підходу, який розглядається як ключовий аспект наступні стадії: аналіз і прогнозування; розробку стратегічних цілей у програми та оперативно-тактичні плани; впровадження цих планів і контроль за їх виконанням.

Основними функціональними напрямками є: оптимізація переміщення матеріальних ресурсів; удосконалення інформаційних потоків; підтримка оптимального рівня запасів.

Сутність логістичного управління при цьому розкривається через стратегічну та оперативну складові.

Отже, можна стверджувати, що логістика безпосередньо впливає на майже всі складові фінансових показників підприємства. Відповідні корективи у логістичній стратегії безпосередньо позначаються на фінансових результатах діяльності компанії та сприяють забезпеченню її стійкого розвитку в довгостроковій перспективі.

Логістика як специфічна форма управлінської діяльності спрямовує свою роботу на вивчення та оптимізацію процесів разом із пов'язаними інформаційними потоками з метою підвищення їх координації та організованості. Завдяки використанню її спеціалізованих інструментів забезпечується зростання ключових показників ефективності діяльності підприємств.

Аналіз діяльності керівників з питань логістики свідчить, що їхні посадові обов'язки охоплюють виконання основних, ключових та щоденних функцій. Головною функцією є процеси, а також участь у прийнятті корпоративних управлінських рішень (рис. 3.9).

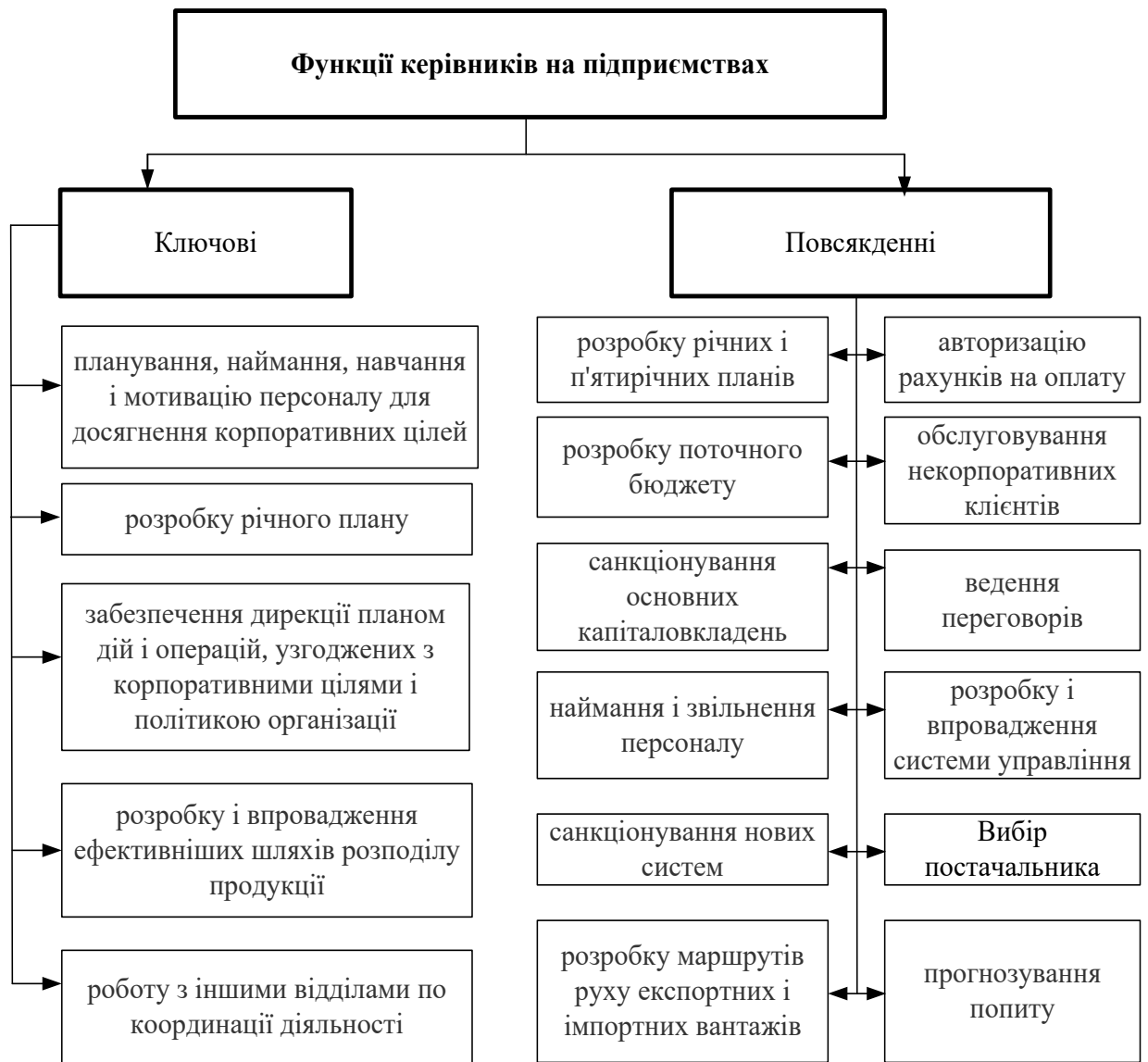

Рис.3.9. Обов'язки керівного персоналу на залізничних підприємствах

Отже, у забезпеченні конкурентоспроможності підприємства залізничного транспорту в умовах динамічного ринку особливе значення набувають конкурентні переваги, які формуються через логістичну діяльність. Це пов'язано зі зміною пріоритетів у побудові ланцюгів вартості та виникненням нових можливостей для логістичного забезпечення конкурентоспроможності. При цьому логістичне управління повинно бути узгоджене з філософією та практикою стратегічного планування підприємства.

Висновки до 3 розділу

У третьому розділі проведено аналіз впливу окремих складових на логістичну діяльність підприємств за допомогою методу експертної оцінки. Результати показали, що найбільш вагомим фактором серед усіх показників є фінансово-економічна складова. Водночас, кожна зі складових логістичної діяльності відіграє важливу роль у формуванні загального рівня економіко-організаційного забезпечення підприємства. На кожному етапі функціонування виникають проблемні ситуації, які потребують розробки та впровадження до створення механізму забезпечення логістичної діяльності підприємства. За допомогою методу експоненціального згладжування проведено прогностичні розрахунки для підприємства ТОВ «ПРАВЕКС ГРУПП». Було визначено очікуваний рівень показника фінансового стану (автономії) з використанням програми STATISTICA 6.0.

Сформована стратегія логістичних операцій підприємства ТОВ «ПРАВЕКС ГРУПП» спрямована на проектування ефективних та скоординованих логістичних систем із чітко визначеними параметрами матеріальних потоків на виході. Характерною рисою таких систем є високий рівень узгодженості залучених ресурсів у процесі управління наскрізними потоками матеріалів. Логістика, як специфічна форма із пов'язаними інформаційними потоками з метою підвищення їхньої організованості та узгодженості

Таким чином, у сучасних умовах транспорту значною мірою формуються через ефективну логістичну діяльність. Це обумовлено зміною пріоритетів у побудові ланцюгів вартості та виникненням нових можливостей для логістичного забезпечення конкурентоспроможності. При цьому логістичне управління має бути узгоджене з філософією та практикою стратегічного планування підприємства.

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

У першому розділі встановлено, що в економічній літературі існують різні підходи до виділення етапів розвитку логістики. При їх аналізі можна помітити, що головна відмінність полягає у різному рівні деталізації цих періодів, хоча всі підходи дозволяють відстежити еволюцію концептуальних підходів до логістики.

На сучасному етапі логістика набуває все більшої актуальності на підприємствах, проте багато вітчизняних компаній досі перебувають на стадії фрагментарного впровадження логістичних систем.

У сучасних умовах господарювання для підвищення ефективності функціонування підприємств необхідно проводити модернізацію та вдосконалення їх діяльності через впровадження логістичних процесів. Сутність такої діяльності полягає у створенні ефективної структури логістичного управління, що передбачає розподіл логістичних функцій та операцій між усіма підрозділами підприємства, забезпечення їх координації та належного контролю за використанням матеріальних ресурсів, що є базою для досягнення високих результатів роботи підприємства.

Для впровадження логістики на підприємстві необхідно здійснити всебічний аналіз його логістичної діяльності за допомогою сучасних методів оцінки. Щоб отримати більш обґрунтовані результати оцінки економіко-організаційної діяльності підприємства, доцільно застосовувати комплекс методів, який стане основою для розробки логістики у загальну діяльність підприємства.

Формування інформаційної системи в логістиці здійснюється за ієрархічним принципом, при якому нумерація рівнів у логістичних інформаційних системах починається з нижнього рівня. Такий підхід дозволяє надалі розширювати систему за рахунок включення вищих рівнів і

інтегрувати її як підсистему у більш складні інформаційні мережі та системи вищого порядку за потреби.

Однією з ключових тенденцій сучасної економіки є зміщення пріоритетів від ринку виробника до ринку споживача. У цьому контексті здатність узгодити виробничі процеси та систему планування з індивідуальними споживчими вподобаннями стає вирішальним чинником конкурентоспроможності та розвитку економіки майбутнього.

Внаслідок швидких змін у перевагах споживачів та їхніх вимогах до якості доставки продукції виникає потреба скорочувати терміни та обсяги поставок, а також зменшувати резерви часу і матеріальних ресурсів.

У другому розділі здійснено аналіз фінансово-господарської діяльності ТОВ «ПРАВЕКС ГРУПП». Представлено загальну характеристику підприємства, його переваги та недоліки, організаційну структуру, асортимент продукції, а також охарактеризовано внутрішнє та зовнішнє середовище діяльності.

Дослідження діяльності підприємства проведено з метою оцінки рівня його конкурентоспроможності та визначення напрямів для впровадження заходів, спрямованих на покращення його позицій на ринку.

Для проведення розрахунків було обрано показники стану основних фондів, ліквідності, ділової активності, фінансової стійкості та рентабельності.

Результати аналізу показали, що протягом останніх років підприємство залишалося нерентабельним, тому було запропоновано підвищення ефективності його діяльності.

З аналізу фінансових результатів підприємства за період 2022–2024 років виявлено, що найгірша ситуація спостерігалася у 2023 році, тоді як у 2024 році спостерігалася покращення, проте прибуток залишався від’ємним.

У третьому розділі здійснено оцінку впливу складових на логістичну діяльність підприємства методом експертних оцінок. За результатами дослідження встановлено, що серед усіх показників та складових найбільше

значення має фінансово-економічна складова. Проте слід зазначити, що кожна зі складових логістичної діяльності підприємства відіграє важливу роль у формуванні загального показника економіко-організаційного забезпечення цієї діяльності. На кожному етапі функціонування підприємства можуть виникати проблемні ситуації, що потребують розробки та впровадження ефективних управлінських рішень. У зв'язку з цим запропоновано науково-практичний підхід до створення механізму забезпечення логістичної діяльності підприємства.

Згладжування проведено розрахунки прогнозного рівня показника фінансового стану (автономії) підприємства ТОВ «ПРАВЕКС ГРУПП». Для цього використовувалася програма STATISTICA 6.0, що дозволило отримати оцінку майбутнього розвитку фінансового стану підприємства.

Стратегія логістичних операцій підприємства ТОВ «ПРАВЕКС ГРУПП» передбачає розробку та впровадження гармонійних, узгоджених логістичних систем з визначеними параметрами матеріальних потоків на виході. Ці системи характеризуються високим рівнем координації продуктивних сил у процесі управління наскрізними матеріальними потоками.

Крім того, запропоновано систему формування управлінського рішення для впровадження функціонального логістичного менеджменту, що підкреслює необхідність визначення методів контролю показників, які найбільш адекватно відображають взаємозв'язок логістики з ключовими економічними та фінансовими індикаторами підприємства

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Акулова І.О. Стратегічні аспекти управління логістичною взаємодією в системі маркетингу партнерських відносин // Труды 13-й Международной научно-технической конференции. – Харьков: ХНПК "ФЭД", 2007. – С. 598-602.
2. Андреева Т. Є. Ризик у ринковій економіці: [навч. посіб.] / Т. С. Андреева, Т. Е. Петровська. - Х.: «Бурун и К», 2005. - 128 с.
3. Андрушкевич З.М. Маркетинг-логістичне забезпечення діяльності машинобудівних підприємств: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук: спец. 08.00.04 «Економіка та управління підприємствами» – Хмельницький, 2011. – 20 с.
4. Афанасьєва М. Г. Теоретико-методологічні підходи моделювання ризику в процесі розвитку виробничо-економічної діяльності гірничорудного підприємства // Держава та регіони. Сер. : Економіка та підприємництво. – 2013. – № 2. – С. 77-82.
5. Балабанова Л.В. Германчук А.М. Комерційна діяльність: маркетинг і логістика: навчальний посібник - К.: Професіонал, 2014. – 143 с.
6. Банько В.Г. Логістика: навчальний посібник / В.Г. Банько – К.: КНТ, 2013. – 345 с.
7. Бізнес-словник [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.dic.academic.ru>
8. Бондаренко О.С. Сучасні підходи до класифікації логістики на підприємствах України / О.С. Бондаренко // Економічні науки. Серія «Економіка та менеджмент»: збірник наук. праць; Луцький національний технічний університет. – Луцьк, 2010. – Вип. 7(26), ч. 1 [Електронний

ресурс]. – Режим доступу: / www.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/en_em/2010_7_1/12.pdf.

9. Величко О.П. Стороння логістика та логістичний аутсорсинг // Галицький економічний вісник. – 2012. – № 1(34). – С. 148–154.
10. Верба В.А., Гребешкова О.М. Аналітична оцінка управлінських технологій розвитку українських підприємств //Актуальні проблеми економіки. — 2010. — № 5. — С. 52–59.
11. Вербицька Г. Л. Вплив чинників інвестиційного ризику на розвиток вітчизняних машинобудівних підприємств // Вісник Національного університету "Львівська політехніка". Проблеми економіки та управління. – 2022. – № 847. – С. 35-41.
12. Власова Н.О., Пономарьова Ю.В. Формування ефективної закупівельної політики підприємств роздрібної торгівлі: Навч. посіб. – Х., 2003. – 144 с.
13. Горяїнов О.М. Теорія і практика дисципліни «Логістика» (для менеджерів): навч. посібник / О.М. Горяїнов. – Харків: НТМТ, 2009. – 522 с.
14. Гудзь П.В., Остапенко Т.І. Аналіз зарубіжного досвіду застосування системного управління логістичною діяльністю // Бізнес-інформ. – №4. – 2011. – С.139-142.
15. Гурч Л.М. Логістика: навч. посібник . – К.:ДП «Видавничий дім «Персонал», 2008. – 560 с.
16. Демиденко В.В. Логістичне забезпечення інноваційного розвитку промислового виробництва // Економіка та держава. - 2006. - № 2. - С. 49 - 52.
17. Дикань В.Л. Комплексний підхід до управління стійким розвитком підприємств машинобудування // Вісник економіки транспорту і промисловості. 2015. № 49. С. 11–18.

18. Джонсон Д.С., Вуд Д.Ф., Вордлоу Д.Л., Мэрфи П.Р. мл. Современная логистика: Пер. с англ. – 7-е изд. – М.: Вильямс, 624 с.
19. Донець Л. І. Економічні ризики та методи їх вимірювання. - К. : Центр навч. літератури, 2006. - 312 с.
20. Досвід Канади та країн ЄС у сфері політики з підтримки розвитку сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів : аналіт. дослідж. / В. Бондарчук, Дж. Алколей, Л. Молдован та ін. ; за ред. С. Курдицького. – К. : [б. в.], 2011. – 91 с.
21. Економіка підприємства : підручник / за заг. ред. С.Ф. Покропивного. – К. : Вид-во КНЕУ, 2010. – 528 с.
22. Економічна енциклопедія : у 3 т. / відп. ред С. В. Мочерний. – К. : Видавничий центр “Академія”, 2002. – Т.3.– 952 с.
23. Єлетенко О. В. Механізм управління логістичною системою підприємства / О. В. Єлетенко // Вісник Національного університету «Львівська політехніка». – 2008. – № 628. – С. 494-498.
24. Іващук О. Т. Методи дослідження операцій в економіці: Навч.посібник. – Тернопіль: ТАНГ «Економічна думка», 2003. – 332 с.
25. Іващук О. Т. Кількісні методи та моделі фінансового прогнозування: Навч. посібник. – Тернопіль: ТАНГ «Економічна думка», 2004. – 262 с.
26. Івченко І. Ю. Економічні ризики: навчальний посібник. – К.:Центр навчальної літератури, 2004. – 304 с.
27. Ілляшенко С. М. Економічний ризик : [навч. посібник - К. : Центр навч. літератури, 2004. - 220 с.
28. Загородній А.Г., Пилипенко Л.М.. Ризики аудиторської діяльності: методика виявлення й оцінювання: монографія– Львів: ЗУКЦ, 2010. – 232с.
29. Кабанець І.А. Визначення основних логістичних підходів до управління інноваційними процесами машинобудівним підприємством.

[Електронний ресурс]. – Режим доступу:
<http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=2539>

30. Кавчак І. Р. Оцінювання фінансових ризиків діяльності підприємства на стадії зрілості та занепаду його життєвого циклу // Управління розвитком. – 2014. – № 3. – С. 152-155.

31. Кальна Т. А. Конкурентоспроможність продукції машинобудівного комплексу України в експортно-імпортних операціях [Текст] / Економічний аналіз : зб. наук. праць / Тернопільський національний економічний університет. – Тернопіль : Видавничо-поліграфічний центр Тернопільського національного економічного університету «Економічна думка», 2022. – Том 25. – № 1. – С. 29–36.

32. Карлова О.А., Нестеренко Р.В. Науково-практичний підхід до управління ризиками логістичної діяльності підприємств машинобудування // Проблеми економіки. – 2024.- № 4 (38). – С.135141.

33. Карп І.М. Теоретичні основи мікрологістичної системи // Вісник Хмельницького національного університету. – 2011. – № 1. – С. 223–227.

34. Касьянова Н.В. Потенціал підприємства: формування та використання : [підручник] / Н.В. Касьянова [та ін.]. – К. : Центр учбової літератури, 2013. – 248 с.

35. Кіяшко Є.В. Проблеми і необхідність впровадження в сучасних умовах стратегічного планування на підприємствах // Вісник Хмельницького національного університету 2009, № 3, Т.1. – С. 174-178.

36. Кислий В, Жарик Т. Розвиток транспортно-логістичних кластерів в Україні // Економіка України. – 2015. – № 12. – С. 28–37.

37. Клименко С. М. Особливості управління ризиками розвитку підприємства / С. М. Клименко // Стратегія економічного розвитку України. – 2013. – № 32. – С. 24-29.

38. Клименко С. М. Формування стратегії розвитку підприємства з урахуванням ризиків / С. М. Клименко // Бізнес Інформ. – 2013. – № 8. – С. 343- 347.
39. Клімова І.Г. Проблеми та передумови використання логістики в Україні // Держава та регіони. - 2006. - № 3. - С. 143 — 147.
40. Кобець С. П. Формування управлінських рішень у залежності від рівнів конкурентоспроможності та конкурентної стійкості машинобудівних підприємств // Вісник економіки транспорту і промисловості. - 2014. - Вип. 45. - С. 83-87.
41. Кобзева К.В. Розробка аналітичного інструментарію управління логістичними затратами підприємства // [Електронний ресурс].– Режим доступу:http://manved.at.ua/publ/rozrobka_analitichnogo_instrumentariju_upravlinnja_logistichnimi_zatratami_pidpriemstva/2-1-0-21.
42. Кобзева К.В. Інструментарій управління логістичними затратами промислового підприємства: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук: 08.00.04 / Катерина Василівна Кобзева. – Луганськ, 2012. – 20 с.
43. Ковальська Л.Л., Савка Б.Р. Методика оцінки рівня розвитку логістичної інфраструктури регіону // Науковий журнал „Логістика: теорія та практика” Луцького національного технічного університету. – 2012. – № 1(2). – С. 71-81.
44. Колодізева Т. О. Впровадження інновацій в логістичні системи підприємств в процесі їх проектування / Т. О. Колодізева // Формування ринкової економіки в Україні. – 2024. – Вип. 40. Ч. 1. – С. 186 – 189.
45. Колодізева Т.О. Визначення ланцюгів поставок та їхня роль у підвищенні ефективності логістичної діяльності підприємств // Т. О. Колодізева // Журнал «Проблеми економіки». – 2015. – № 2. – С. 133-139.
46. Колодізева Т.О. Логістична діяльність підприємств в Україні:

оцінка стану логістичного середовища у світових рейтингах // Т. О. Колодізева // Науковий журнал «Економічний вісник Національного гірничого університету» – 2024. – № 4(64). – С.112–120.

47. Колодізева Т. О. Інноваційні технології в логістиці : [навчальний посібник] / Т. О. Колодізева, Г. Р. Руденко. – Харків : Вид. ХНЕУ, 2013. – 268 с.

48. Костенко Т.Д., Підгора Є.О., Рижиков В.С. Економічний аналіз і діагностика стану сучасного підприємства: Навчальний посібник.. - Київ: Центр навчальної літератури, 2014. – 400 с.

49. Краснокутська Н.С. Потенціал підприємства: формування та оцінка : [навч. посіб.] / Н.С. Краснокутська. – Х. : ХДУХТ, 2014. – 287 с.

50. Крикавський Є. Логістика. Основи теорії – Л.: Національний університет "Львівська політехніка", Інтелект-Захід, 2004. – 416 с.

51. Крикавський Є.В. Концептуальні орієнтири маркетингово-логістичного управління ланцюгами поставок / Є.В. Крикавський, О.А. Похильченко // Маркетинг інновацій і інновації у маркетингу :збірник тез доповідей X Міжнародної науково-практичної конференції (29 вересня – 1 жовтня 2022 р.) / відп. за вип. Ю.М. Гладенко. – Суми, 2022. – С. 136–137.

52. Ларіна Р. Р. Логістика : навч. посібн. / Р. Р. Ларіна. – Донецьк : ДонДУУ, 2009. – 265 с.

53. Ларіна Р.Р. Оптимізація логістичної діяльності на загоді визначення потенціалу регіонального ринку збуту / Р.Р. Ларіна // Проблеми науки. - 2006. - № 8. - С. 40 — 43.

54. Лігоненко Л.О. Антикризове управління підприємством: теоретикометодологічні засади та практичний інструментарій. / Л.О. Лігоненко. – К.: Київ.нац.торг. екон.ун-т, 2011. – 580 с.

55. Логвінова О. П. Оцінювання економічного ризику на основі критерію ризикостійкості економічного потенціалу підприємства //

Економічна стратегія і перспективи розвитку сфери торгівлі та послуг. – 2013. – Вип. 1(2). – С. 49-54.

56. Лозовський О. М., Шевчук О. О. Основні методи оцінки рівня ризиків у процесі управління підприємством // Молодий вчений. – 2014. – № 5(1). – С. 138-141.

57. Лук'янова В.В. Розробка програми управління ризиком на підприємстві // Вісник Хмельницького національного університету. - 2006. - №2, Т.2. – С. 27-31.

58. Мала Н.Т., Процик І.С. Мистецтво прийняття управлінського рішення // Науковий вісник Національного лісотехнічного університету України. – 2010. – Вип. 20.14. – С. 345–351.

59. Маркетингова політика стимулювання збуту продукції [Електронний ресурс] / О.В. Лепьохін. – Режим доступу: www.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/ptmbo/2011_3_2/24.pdf

60. Малиш Н.А. Моделювання економічних процесів ринкової економіки: навч. посібник / Н.А. Малиш. – К.: МАУП, 2004. – 120 с.

61. Матвій І.Є. Особливості логістичної діяльності машинобудівних підприємств // Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. Том 3.– 2008. - № 5 . – С. 212-216.

62. Матвій І.Є. Роль логістичної інфраструктури та аутсорсингу в забезпеченні ефективної діяльності підприємства // Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Логістика. – Львів: Видавництво Національного університету «Львівська політехніка», 2007. - № 580. – С. 447- 452.

63. Михальчук Л. Ю. Аналіз впливу логістичних витрат на ефективність функціонування логістичної системи / Л. Ю. Михальчук, М. О. Микитин // Вісник Хмельницького національного університету. – 2015. – №1. – С. 30–34.

64. Мних О.Б. Узгодження маркетингових і логістичних стратегій і формування бізнес-моделі інноваційно активного підприємства [Коллективна монографія]/Сучасні тенденції управління розвитком організаційно-економічних систем: новий погляд//за заг. ред. Р.Р. Тіміргалєєвої, Сімферополь, ВД «Аріал»,2014.-662с.-с.171-185.

65. Мних О.Б. Криза транспортного машинобудування в Україні і маркетинговий підхід до формування ринкової вартості машинобудівних підприємств //Актуальні проблеми економіки , 2022.- №9(183) .-с.77-86.

66. Мовчан Н.П., Кубишина Н.С. Концепція виведення нового товару на ринок // Актуальні проблеми економіки та управління: збірник наукових праць молодих вчених. – 2010. – Вип. 4. – С. 39– 42.

67. Молчанова К.М. Класифікація операторів логістичних послуг / К.М. Молчанова // Проблеми підвищення ефективності інфраструктури: збірник наук. праць. – К.: Національний авіаційний університет, 2009. – Вип. 22. – С. 117–121.

68. Мороз О.В., Музика О.В. Системні фактори ефективності логістичної системи постачання на підприємствах: монографія – Вінниця: Універсум, 2007. – 164 с.

69. Москвітіна Т.Д. Актуальні проблеми розвитку електронного бізнесу в Україні // Матеріали 3-ї Міжнар. наук.-практ. конф. "Ринок послуг комплексних транспортних систем та прикладні проблеми логістики". – К.: Автоекспо, 2001. – С. 194–199.

70. Окландер М.А. Логістика: підручник / М. Окландер. – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 346 с.

71. Організація та проектування логістичних систем: [підручник] / [Денисенко М.П., Левковець П.Л., Михайлова Л.І. та ін.]; за ред. проф. М.П. Денисенко, проф. П.Л. Левковця, проф. Л.І. Михайлової. – К.: ЦУЛ, 2010. – 336 с.

72. Офіційний сайт Державного комітету статистики України - www.ukrstat.gov.ua

73. Павліха Н.В. Застосування логістичного підходу з метою управління потоками відходів в регіоні / Н.В. Павліха // Научные труды ДонНТУ. Выпуск 75, 2004. – С. 138-145.

74. Пономаренко В. С., Таньков К. М., Лепейко Т. І. Логістичний менеджмент: Підручник / За ред. д-ра екон. наук, проф. В. С. Пономаренка - Х.: ВД «ІНЖЕК», 2010. - 440 с.

75. Пономарьова Ю.В. Логістика: Навч. посіб. – К.: ЦНЛ, 2003. – 189 с.

76. Пономарьова Ю. В., Логістика: навчальний посібник: – Вид. 2-ге., перероб. та доп. – К. : Центр навчальної літератури, – 2013.– 328 с.

77. Пугаченко О.Б. Економічний зміст поняття „логістика” / О.Б. Пугаченко // Наукові праці Кіровоградського національного технічного університету. Серія „Економічні науки”. – 2012. – Випуск 22 (Частина І). [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/portal/natural/Npkntu_e/2012_22_1/stat_22_2/02.pdf

78. Пушкар Р.М., Тарнавська Н.П. Менеджмент: теорія та практика: Підручник М-во освіти і науки Ураїни, Терноп. акад. нар.госпва. - Тернопіль: Карт-бланш, 2013. – 486 с.

79. Регіональні логістичні системи: теорія та практика: [монографія] / З.В. Герасимчук, Л.Л. Ковальська, Н.В. Хвищун, О.Д. Мороз. – Луцьк: РВВ ЛНТУ, 2011. – 264 с.

80. Редькін О.С., Вернер В. Сучасні стратегії та технології корпоративного управління– Одеса: “Евен”, 2013. – 216 с.

81. Савенко І.І. Логістичний підхід в управлінні потоками зернозберігаючих підприємств. Теоретико-правовий та методологічний аспекти: монографія / І.І. Савенко. – Одеська національна академія харчових технологій. – Одеса: Поліграф, 2008. – 272 с.

82. Савка Б.Р. Теоретичні засади формування та розвитку логістичної інфраструктури регіону / Б.Р. Савка // Збірник наукових праць Луцького 507 національного технічного університету. – Економічні науки. Серія «Економічна теорія та економічна історія». – 2012. – Вип. 9(36). – С. 275–295.

83. Сивак Р.Б. Управління ланцюгами створення цінності продукту: логістичний підхід: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук: спец. 08.00.04 «Економіка та управління підприємствами» / Р.Б. Сивак. – Тернопіль, 2008. – 22 с.

84. Статистична інформація. Державна служба статистики. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.

85. Стратегічно розташовані кластери підвищують ефективність роботи [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.mriya.net/business/landresources/>

86. Стратегія розвитку України 2020 [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://reforms.in.ua/2020/>

87. Сутність розподільчої логістики [Електронний ресурс] / Л.Л. Ларіна. – Режим доступу: <http://ukrkniga.org.ua/ukrkniga-text/743/24/>

88. Темчишина Ю. Л. Ризик як компонента активної дії в формуванні безпечного економічного розвитку виробничих підприємств в умовах глобалізаційних процесів // Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 18 : Економіка і право. – 2014. – Вип. 24. – С. 86-92.

89. Теоретичне обґрунтування становлення логістики як науки [Електронний ресурс] / К.В. Кобзева // Економіка, Менеджмент, Підприємництво. Збірник наукових праць: Луганськ: СЛУ ім. В. Даля, 2007. – № 18. – 61–66. – Режим доступу: <http://manved.at.ua/publ/2-1-0-9>

90. Тридід О. М. Логістичний менеджмент: навч. посіб. / О. М. Тридід, К. М. Таньков; за ред. проф., д-ра екон. наук О. М. Тридіда. – Харків: ВД «ІНЖЕК», 2005. – 224 с.

91. Управління логістикою: розробка стратегій логістичних операцій: пер. з англ. ; за наук. ред. О. Є. Міхейцева. – Дніпропетровськ: Баланс Бізнес Букс, 2007. – 368.

92. Федулова Л.І. Інтеграційні процеси корпоративних структур: можливості для інноваційного розвитку економіки / Л.І. Федулова // Економіка і становлення нової системи господарювання. – 2007. – С. 9–31.

93. Фролова Л. В. Логістичне управління торговельним підприємством: теорія та методологія : дис... д-ра екон. наук: 08.07.05 / Донецький держ. ун-т економіки і торгівлі ім. М.Туган-Барановського. - Донецьк, 2005. <http://www.lib.ua-ru.net/diss/cont/136901.html>

94. Фролова Л.В. Логістичне управління підприємством: теоретико-методологічні аспекти: монографія – Донецьк: ДонДУЕТ ім. М. Туган-Барановського, 2004. – 161 с.

95. Хаджинова О. В. Логістична стратегія управління витратами великого багатoproфільного промислового підприємства [Текст]: автореф. дис. канд. екон. наук: спец. 08.06.01 “Економіка, організація і управління підприємствами” – Донецьк, 2006. – 23 с.

96. Характеристика інтегрованих підходів до управління [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.info-library.com.ua/books-text5409.html>

97. Хвищун Н. В. Логістичні складові підвищення конкурентоспроможності підприємства // Логістика: теорія та практика. – 2011. – №1. – С. 126-134.

98. Черненко Ю. О. Вибір методів управління ризиками на промисловому підприємстві // Вісник Одеського національного університету. Серія : Економіка. – 2014. – Т. 19, Вип. 1(2). – С. 36-39.

99. Чорнописька Н.В. Методичні підходи до оцінювання логістичної діяльності підприємства // Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Логістика. – 2008. – № 623. – С. 265–261.

100. Чухрай Н.І. Логістичні рішення щодо аутсорсингу // Логістика. – 2007. – № 6. – С. 37–39.
101. Чухрай Н.І. Логістичний супровід інноваційної діяльності підприємства // Науковий журнал «Логістика: теорія та практика» Луцького національного технічного університету. – 2012. – № 1(2). – С. 196-203.
102. Шарчук Т.В. Логістичний аутсорсинг – шлях до оптимізації управління бізнес-процесами на підприємстві / Т.В. Шарчук // Вісник Національного університету «Львівська політехніка» Серія: «Логістика». – 2008. – № 633 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/portal/natural/Vnulp/Logistyka/2008_633/112.pdf
103. Шатохін О.Г. Критерії вибору альтернатив з вербальними оцінками на шкалах // Бізнес-Інформ. – 2011. – № 3. – С. 147–150.
104. Швець Ю. О. Ризики в діяльності промислових підприємств: види, методи оцінки та заходи подолання ризику // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Міжнародні економічні відносини та світове господарство. – 2024. – Вип. 17(2). – С. 131-135.
105. Шевців Л.Ю., Петецький І. Логістичні витрати підприємства: формування та оцінювання: монографія – Львів: Видавництво «Львівської політехніки», 2011. – 244 с.
106. Шевченко І. В. Впровадження інновацій у логістичну діяльність вітчизняних підприємств як фактор підвищення конкурентоспроможності // Електронний додаток до матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції : «Конкурентоспроможність та інновації : проблеми науки та практики», 18-19 листопада 2015 року. – Харків : ФОП Лібуркіна, 2015. – С. 307-310

107. Шкодiна О. С. Засади формування логiстичної стратегii промислового підприємства / О. С. Шкодiна, Н. М. Тюрiна // Вiсник Хмельницького національного унiверситету. – 2011. – №2, Т. 1. – С. 26-29.

108. Abey, F. (2010) Evolution of Logistics and Supply Chain Management (SCM). Retrieved from <http://www.mbaknol.com/logistics-management/evolution-of-logistics-and-supply-chain-management-scm/>

109. Harrison, A., Van Hoek, R. (2011) Logistics Management and Strategy: Competing through the Supply Chain (4th Edition) Harlow, England: Financial Times Prentice Hall.

110. Hoff, A. & Lokketangen, A. (2007) A tabu search approach for milk collection in western Norway using trucks and trailers. In: Proceedings of the Sixth Triennial Symposium Transportation Anal. TRISTAN VI, Phuket Island, Thailand, 10–15 June 2007.

111. Zak J. Elektroniczna platforma logistyczna (e-logistyka) [Електронний ресурс]: Poznań, 23-25 listopada 2005 r. [Режим доступу]: http://www.polloco.pl/events/pdf/zak_5.pdf.

112. Groznik Aleš E-logistics: informatization of Slovenian transport logistics cluster = E-logistika : informatizacija transportno logističnega grozda / Aleš Groznik, Andrej Kovačič. - Ljubljana : Ekonomska fakulteta = Faculty of Economics, 2004.

113. Płaczek E. New challenges for logistics providers in the e-business era. [Електронний ресурс]: 2010, Log Forum 6, 2, 6 [Режим доступу]: http://www.logforum.net/pdf/6_2_6_10.pdf.

114. <http://intkonf.org/malitskiy-aa-organizatsiyno-ekonomichniy-mehanizm-upravlinnya-pidpriemstvom-sutnist-ta-struktura/>

115. <http://library.if.ua/book/60/4207.html>

116. <http://www.economy.nayka.com.ua>

117. <https://smida.gov.ua/>

ДОДАТКИ

ПАНЕЛЬ 1

*Дем'яненко Т.І., к.е.н., доц.
доцент кафедри економіки та менеджменту
ННІ «Українська інженерно-педагогічна академія»
ХНУ ім. В.Н.Каразіна, м. Харків*

*Певень Я.О.,
здобувач другого (магістерського) рівня кафедри маркетингу та
торговельного підприємництва
ННІ «Українська інженерно-педагогічна академія»
ХНУ ім. В.Н.Каразіна, м. Харків*

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ЛОГІСТИЧНИХ СИСТЕМ В УКРАЇНІ

Розвиток логістичних систем безпосередньо впливає на конкурентоспроможність компаній, швидкість обігу товарів, рівень клієнтського сервісу та раціональне використання ресурсів. Україна, що проходить етап структурних змін економіки та поступово інтегрується до європейського ринку, приділяє дедалі більше уваги розвитку логістики як стратегічного напрямку. Водночас національна логістична система стикається з численними проблемами, пов'язаними з інфраструктурними, управлінськими та економічними обмеженнями. У зв'язку з цим постає необхідність глибшого аналізу сучасного стану, основних труднощів і можливих шляхів розвитку логістичних систем в Україні.

Логістична система України характеризується складною структурою, що поєднує транспортну, складську, митну, інформаційну та управлінську підсистеми. Проте ефективність їхньої взаємодії залишається низькою. Однією з головних проблем є незадовільний стан транспортної інфраструктури. Значна частина автомобільних і залізничних шляхів перебуває у зношеному стані, а логістичні вузли часто не відповідають сучасним технічним стандартам. Це ускладнює рух товарних потоків,

збільшує витрати на транспортування та підвищує ризики затримок у постачанні.

Важливою проблемою є також нерівномірний розвиток регіональної логістики. Центральна та західна частини країни мають кращий доступ до міжнародних транспортних коридорів, тоді як південні та східні області зазнали суттєвих втрат унаслідок воєнних дій. Це призвело до переорієнтації логістичних потоків, необхідності створення нових маршрутів та адаптації підприємств до змінених умов постачання. Втрата частини морських портів і обмеження транзитного потенціалу негативно вплинули на загальну ефективність логістичних систем.

Серед організаційно-управлінських проблем варто виділити недостатній рівень цифровізації логістичних процесів. На багатьох підприємствах і досі застосовуються застарілі підходи до планування та контролю, що унеможливорює швидке реагування на зміни в попиті чи перебої в постачанні. Відсутність інтегрованих інформаційних систем призводить до дублювання операцій, неузгодженості дій між відділами та зростання операційних витрат. Крім того, існує дефіцит висококваліфікованих фахівців із сучасними компетенціями у сфері логістики, зокрема у напрямках аналітики даних, транспортного планування, управління ланцюгами постачань.

Економічні обмеження також значно впливають на розвиток логістичних систем. Висока собівартість перевезень, зростання цін на паливо, нестабільність валютного курсу та обмежений доступ до інвестиційних ресурсів знижують привабливість логістичних проєктів для бізнесу. В умовах невизначеності підприємства часто орієнтуються на короткострокові рішення, відкладаючи впровадження інновацій і модернізацію матеріально-технічної бази. Однак така стратегія лише посилює відставання від європейських стандартів.

Водночас Україна має значний потенціал для розвитку сучасної логістики. Географічне положення між ЄС та Азією створює можливості для

формування потужних транзитних коридорів і мультимодальних транспортних хабів. Відновлення транспортної інфраструктури, розширення залізничного сполучення з країнами ЄС, розвиток терміналів і митно-логістичних центрів може стати основою для формування конкурентоспроможної національної логістичної системи.

Цифрова трансформація є одним із ключових чинників подальшого розвитку логістики. Використання сучасних інформаційних технологій, таких як системи управління ланцюгами постачань, GPS-контроль, аналітика великих даних, Інтернет речей та електронний документообіг, сприяє зниженню витрат, підвищенню прозорості процесів і покращенню якості логістичного сервісу. Активна цифровізація логістичних процесів сприяє інтеграції українських підприємств у європейські ринки та підвищує довіру міжнародних партнерів [1].

Серед ключових завдань подальшого розвитку логістичних систем в Україні можна визначити: створення єдиного національного центру координації логістичної політики, запровадження державних програм підтримки цифрових рішень у сфері логістики, підготовку та перепідготовку фахівців, розбудову транспортної інфраструктури відповідно до стандартів TEN-T. Важливо також забезпечити ефективну взаємодію держави, бізнесу та освітнього середовища для формування сталого логістичного розвитку.

Розвиток логістичних систем в Україні є необхідною умовою підвищення ефективності функціонування національної економіки та конкурентоспроможності підприємств. Попри численні проблеми — інфраструктурні, фінансові, організаційні — країна має вагомий потенціал для створення сучасної, інтегрованої логістичної мережі. Ключовими напрямками подальшого розвитку мають стати цифровізація, впровадження інноваційних технологій, формування екологічно стійких рішень та інтеграція у європейський логістичний простір. Для комерційних підприємств ефективна логістика стає не лише засобом зниження витрат, а

стратегічним інструментом забезпечення конкурентних переваг на внутрішньому та зовнішньому ринках.

Література

1. Чобіток В., Літвінчик С. Системи інформаційного забезпечення транспортної логістики підприємницької діяльності. Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. 2024. №4. С. 14-21. URL: <https://heraldes.khmnu.edu.ua/index.php/heraldes/article/view/215/226>

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

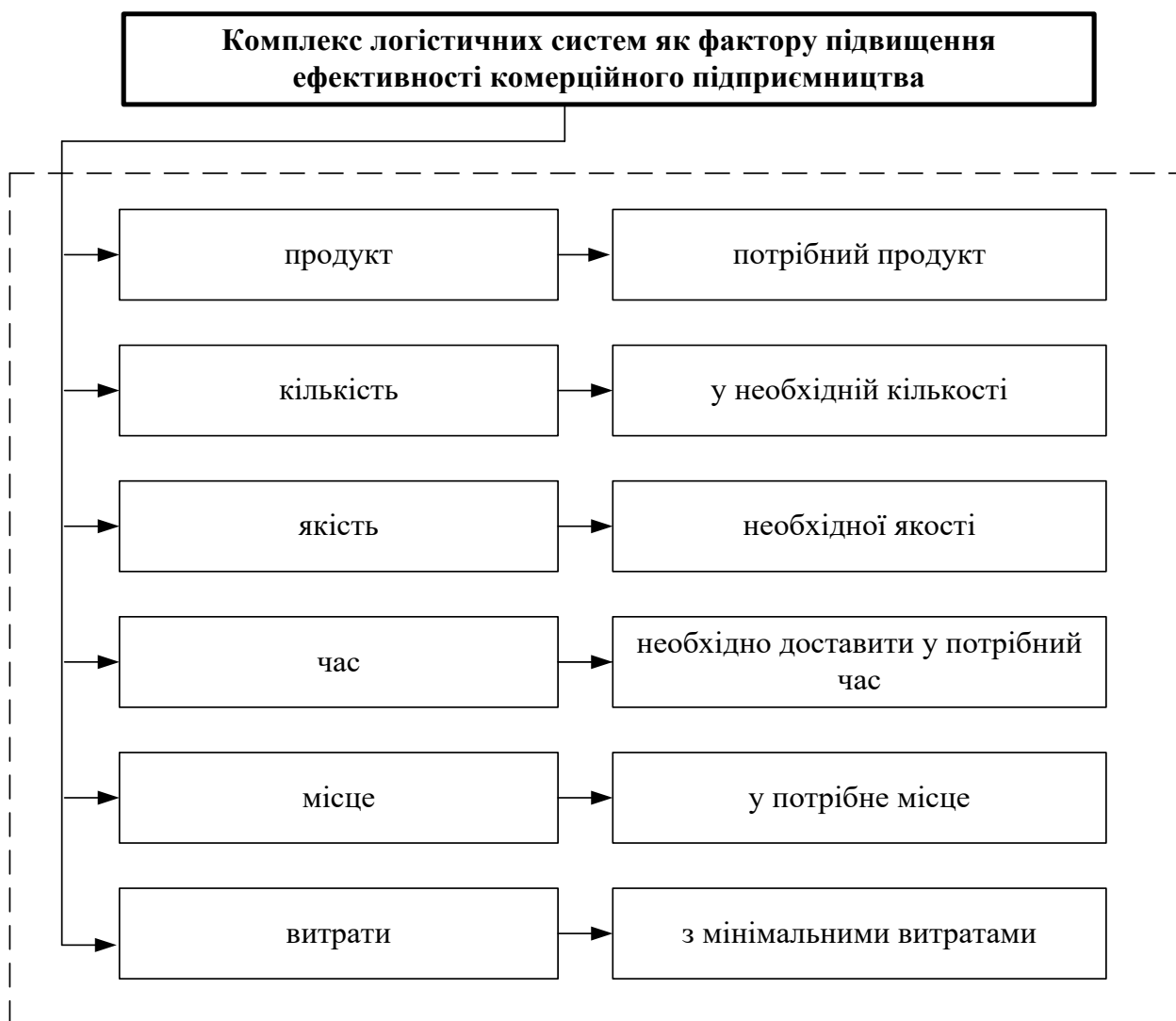
ЯРОСЛАВА ПЕВНЯ

КЕРІВНИК: К. ЕКОН. Н., ДОЦЕНТ

ТЕТЯНА ДЕМ'ЯНЕНКО

**КОМПЛЕКС ЛОГІСТИЧНИХ СИСТЕМ ЯК ФАКТОРУ
ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ КОМЕРЦІЙНОГО
ПІДПРИЄМНИЦТВА**

ЕТАПИ ВИНИКНЕННЯ ЛОГІСТИКИ

ПЛАКАТ 3

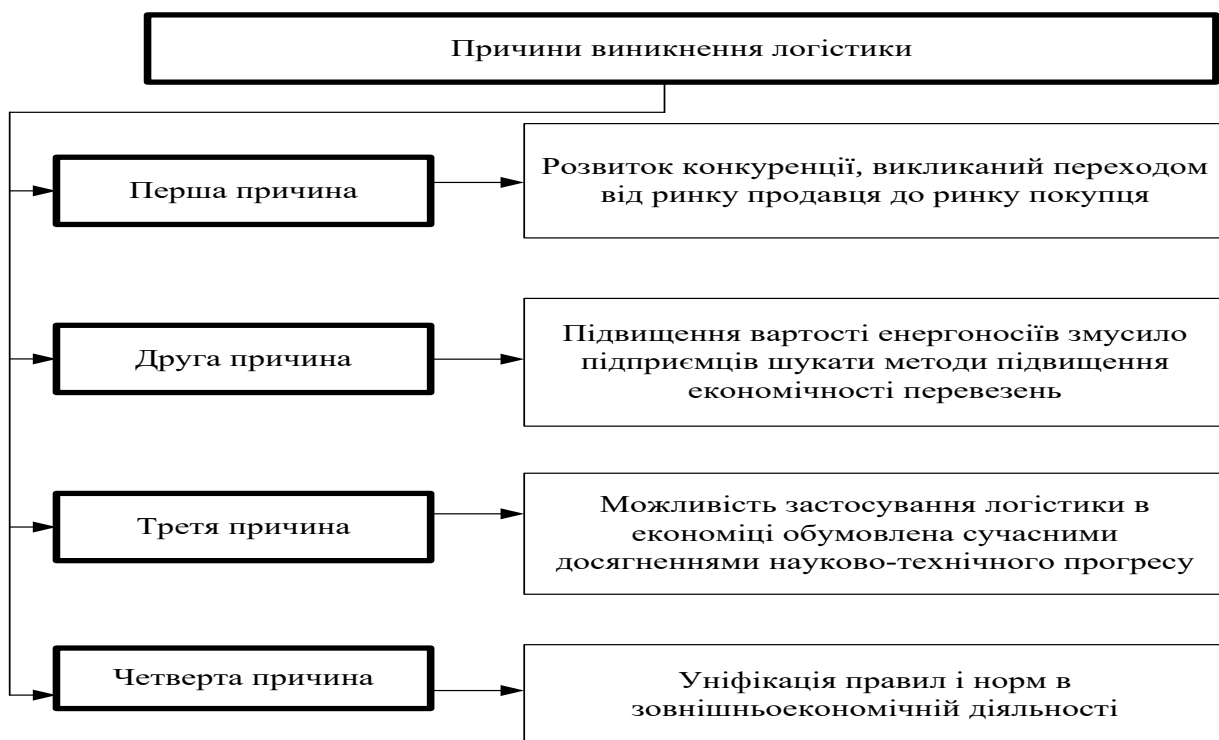
АНАЛІЗ ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ «ЛОГІСТИКА»

Автор	Визначення запропоноване автором
1	2
Окландер М.Л. [5]	Логістика — це концепція, інтегрована функція (існує у формі логістичної системи), наукова дисципліна про управління потоками в мікроекономічних системах
Гаджинский А.М. [3]	Логістика — напрямок господарської діяльності, який складається з управління матеріальними потоками у сферах виробництва та обігу.
Таджикский А.М.[7]	Логістика — міждисциплінарний науковий напрямок, безпосередньо пов'язаний з пошуком нових можливостей підвищення ефективності матеріальних потоків
Аникин Б.А. [5]	Логістика — наука про планування, організацію, управління, контроль і регулювання переміщення матеріальних та інформаційних потоків у просторі й часі від їхнього первинного джерела до кінцевого споживача
Пономарьова Ю.В. [10]	Логістика – теорія і практика управління матеріальними і пов'язаними з ними інформаційними потоками
Смехов А.А. [16]	Логістика – науковий напрямок, учення про планування, управління і спостереження (відстеження) під час переміщення матеріальних та інформаційних потоків у виробничих та енергетичних системах
Крикавський Є.В.[4]	Логістика- наука про оптимальне управління матеріальними, інформаційними та фінансовими потоками в економічних адаптивних системах із синергетичним зв'язками

ФУНКЦІЇ ЛОГІСТИКИ

ПРИЧИНИ ВИНИКНЕННЯ ЛОГІСТИКИ

ПРИНЦИПИ ПОБУДОВИ ЛОГІСТИЧНОЇ СИСТЕМИ

ФАКТОРИ, ЩО ВИЗНАЧАЮТЬ АКТУАЛЬНІСТЬ ВПРОВАДЖЕННЯ ЛОГІСТИКИ В ДІЯЛЬНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВ

Назва фактору	Сутність фактору
Економічний	В сучасних умовах на перший план висувається пошук можливостей скорочення виробничих витрат і витрат обігу заради отримання прибутку. Логістика дозволяє зв'язати економічні інтереси виробника продукції і її споживача.
Організаційно-економічний	В міру виникнення і розвитку нових організаційних форм, що реалізують процеси руху товару, все більшого значення набувають інтеграційні форми управління і координації, забезпечення логістичних процесів взаємодії підприємств-виробників, споживачів, посередників, складів і транспорту.
Інформаційний	Ринкова економіка сприяє розвитку інформаційних зв'язків, які є причиною і наслідком ринкових відносин, що обумовлюють один одного. Інформація найбільш тісно пов'язує ринок і логістику, оскільки її предметом, засобом і складової логістичних процесів є інформаційні потоки.
Технічний	Цей фактор проявляється в тому, що логістика як система, її суб'єкти та об'єкти управління розвиваються на основі сучасних технічних досягнень в транспортно-складському господарстві та комп'ютеризації управління.
Державна підтримка процесів руху товару	У сучасних умовах виникає завдання регулювання процесів руху товару не тільки на рівні підприємств, а й в масштабах регіонів, а також в національному масштабі.

КЛАСИФІКАЦІЯ ОПЕРАТОРІВ ЛОГІСТИЧНИХ ПОСЛУГ

**ПОКАЗНИКИ СТАНУ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ ТОВ «ПРАВЕКС
ГРУПП»**

Показники	2022 р.	2023р.	2024 р.	Відхилення 2022/2023	Відхилення 2023/2024	Нормативне значення
1	2	3	4	5	6	7
Коефіцієнт зносу	0.348	0.07	0.236	- 0.278	0.166	зменшення
Коефіцієнт придатності	0.652	0.93	0.764	0.278	-0.166	збільшення
Коефіцієнти оновлення	0.107	0.137	0.241	0.030	0.104	збільшення
Коефіцієнт вибуття	0.11	0.142	0.236	0.032	0.094	менше К оновлення
Фондовіддача	2.577	1.741	2.807	-0.836	1.066	збільшення
Рентабельність	41.596	-16.509	-15.039	-58.105	1.47	>0 збільшення
Фондомісткість	0.388	0.574	0.356	0.186	-0.218	зменшення

ПОКАЗНИКИ ЛІКВІДНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

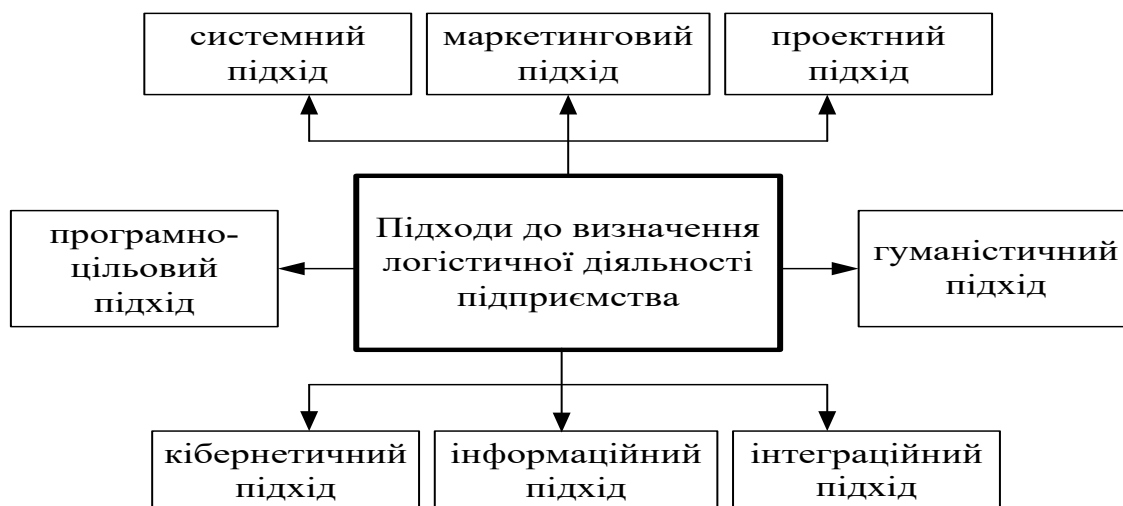
Показники	2022 р.	2023р.	2024 р.	Відхилення 2022/2023	Відхилення 2023/2024	Нормативне значення
1	2	3	4	5	6	7
Коефіцієнт загальної ліквідності (Коефіцієнт покриття)	3.028	2.099	1.839	-0.929	-0.26	>1
Коефіцієнт поточної ліквідності (Коефіцієнт швидкої ліквідності)	2.59	1.75	1.53	-0.84	-0.22	0,6-0,8
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0.025	0.0009	0.001	-0.0241	0.0001	>0 збільшення
Чистий оборотний капітал	580179	585208	591491	5029	6283	>0 збільшення

ПЛАКАТ 9

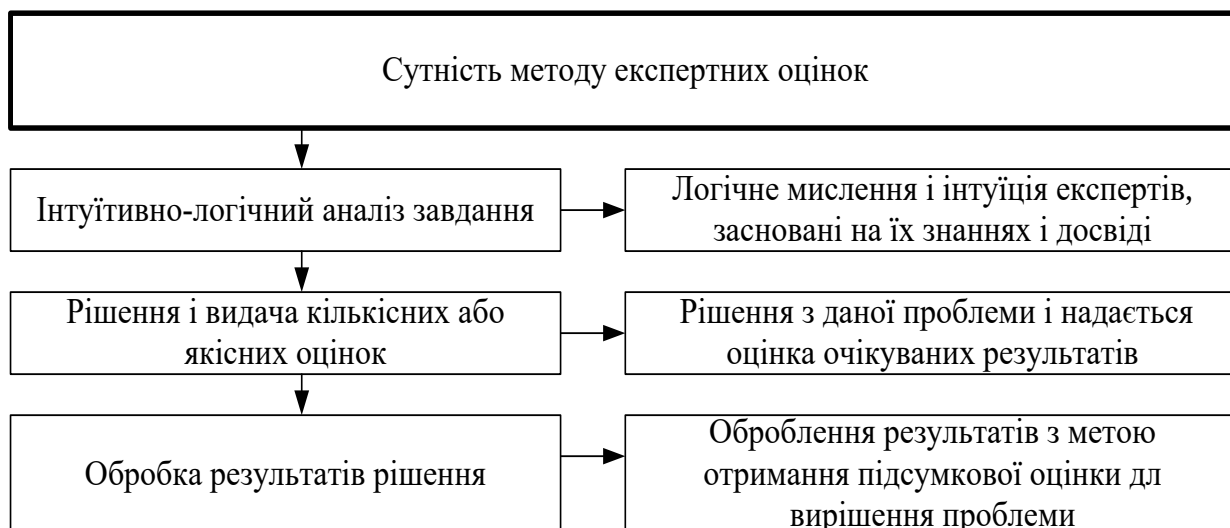
ПОКАЗНИКИ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ

Показники	2022 р.	2023р.	2024 р.	Відхилення 2022/2023	Відхилення 2023/2024	Нормативне значення
1	2	3	4	5	6	7
Коефіцієнт автономії	0,716	0,597	0,523	-0.119	-0.074	>0,5
Коефіцієнт фінансової залежності	0,284	0,403	0,477	0.119	0.074	<0,5
Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними коштами	0,645	0,495	0,436	-0.15	-0.059	>0,1
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	0,899	0,751	0,619	-0.148	-0.132	>0,4
Коефіцієнт поточних зобов'язань	0,937	0,947	0,963	0.01	0.016	>0,5
Коефіцієнт співвідношення необоротних і власних коштів	0,283	0,340	0,295	0.057	-0.045	>0,5
Коефіцієнт довгострокових зобов'язань	0,063	0,058	0,037	-0.005	-0.021	<0,2
Коефіцієнт фінансової стійкості	2,552	1,492	1,096	-1.06	-0.396	>1,0
Коефіцієнт фінансового ризику	0,392	0,670	0,912	0.278	0.242	<1,0

ПІДХОДИ ДО ВИЗНАЧЕННЯ ЛОГІСТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

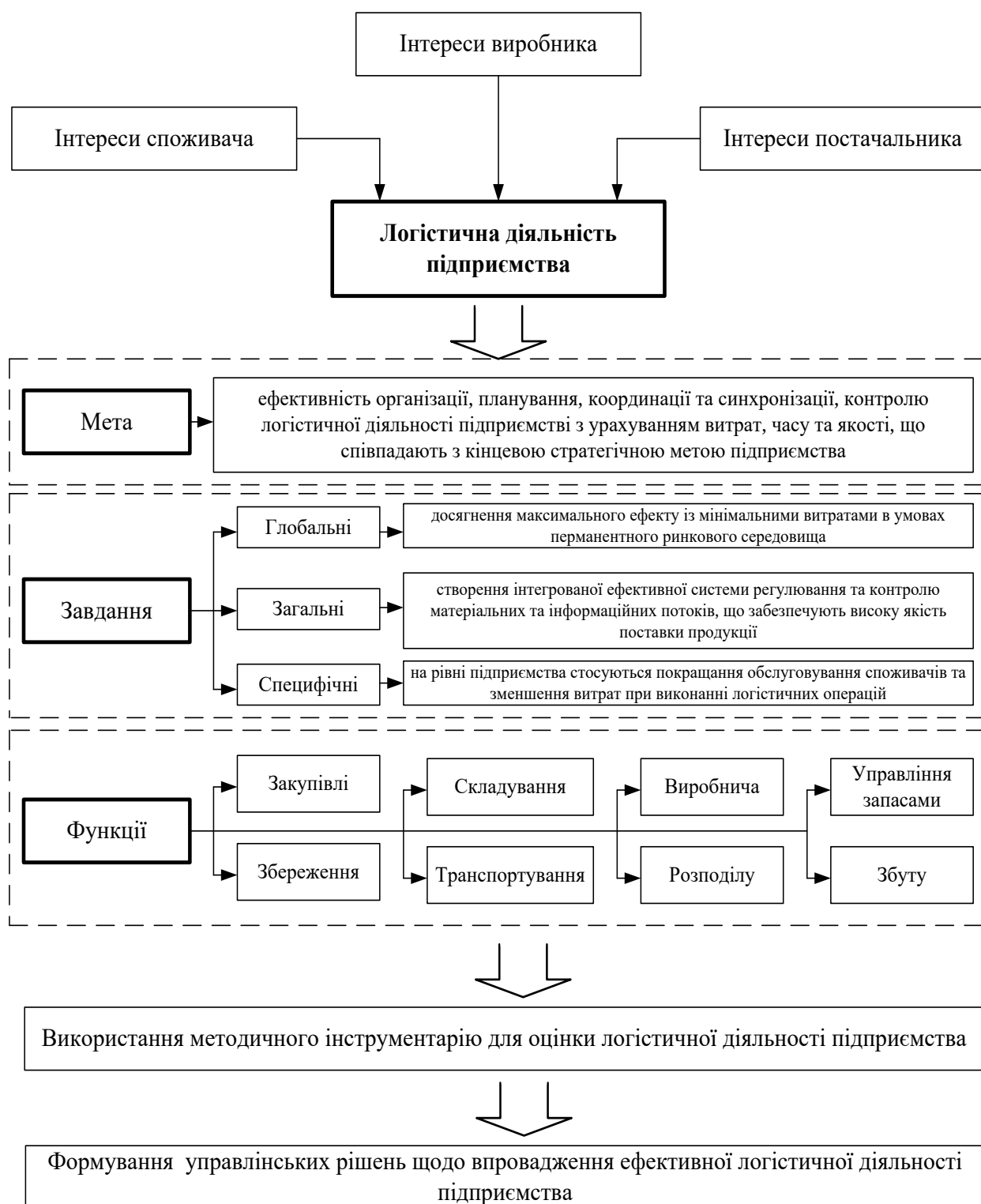
СУТНІСТЬ МЕТОДУ ЕКСПЕРТНОЇ ОЦІНКИ

Оцінка ступеня впливу складових на логістичну діяльність підприємств

Назва показника	Умовне позначен ня показника	E1	E2	E3	E4	E5	E6	E7	Сума рангів	Відхи- лення від середньої суми	Квадрат відхилення	Середня оцінка	Вагомий коєфі- цієнт
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
показник виробничої складової підприємства	OV	6	7	7	8	7	8	8	51	8,00	64,00	7,29	0,17
показник інноваційної складової підприємства	IN	7	6	8	7	8	8	6	50	7,00	49,00	7,14	0,17
показник управлінської складової підприємства	UP	6	8	5	7	6	7	8	47	4,00	16,00	6,71	0,16
показник фінансово-економічної складової підприємства	FE	8	10	9	9	10	9	10	65	22,00	484,00	9,29	0,22
показник маркетингової складової підприємства	MR	2	4	3	4	3	4	3	23	-20,00	400,00	3,29	0,08
показник кадрової складової підприємства	KD	3	4	5	3	5	4	4	28	-15,00	225,00	4,00	0,09
показник інвестиційної складової підприємства	IW	5	6	5	5	6	5	5	37	-6,00	36,00	5,29	0,12
Сума									301	-	1274,00	43	1,00

НАУКОВО-ПРАКТИЧНИЙ ПІДХІД ДО РОЗРОБЛЕННЯ МЕХАНІЗМУ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЛОГІСТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

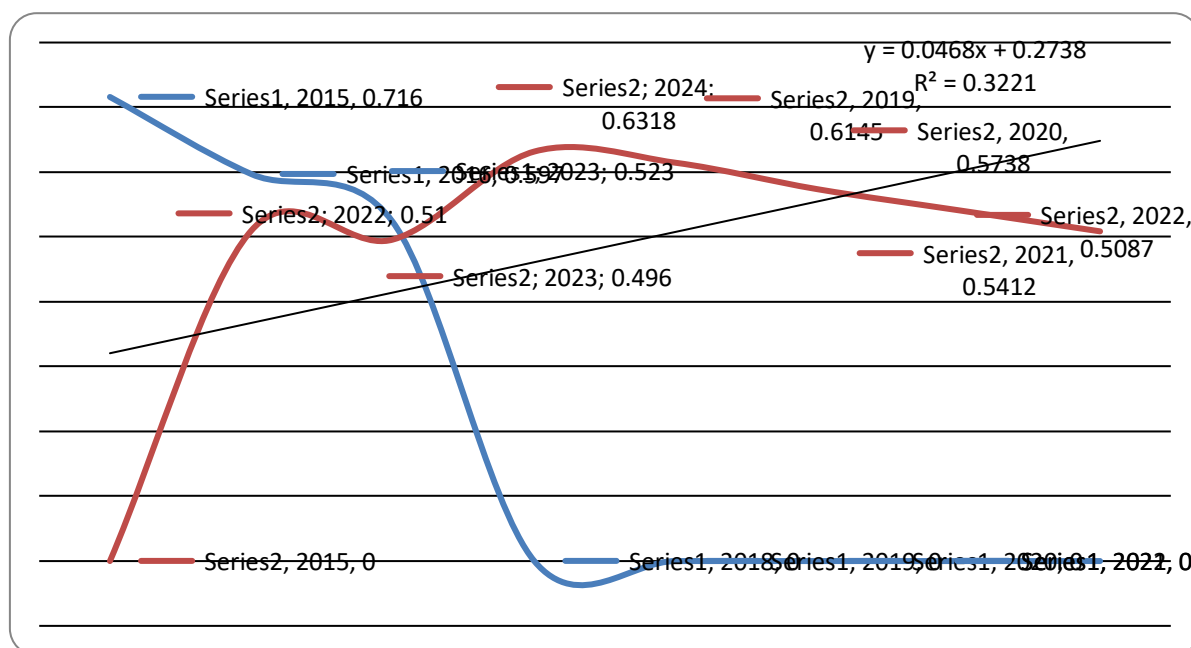

ПЛАКАТ 13

**Прогноз рівня показника фінансового стану (автономії) підприємства ТОВ
«ПРАВЕКС ГРУПП»**

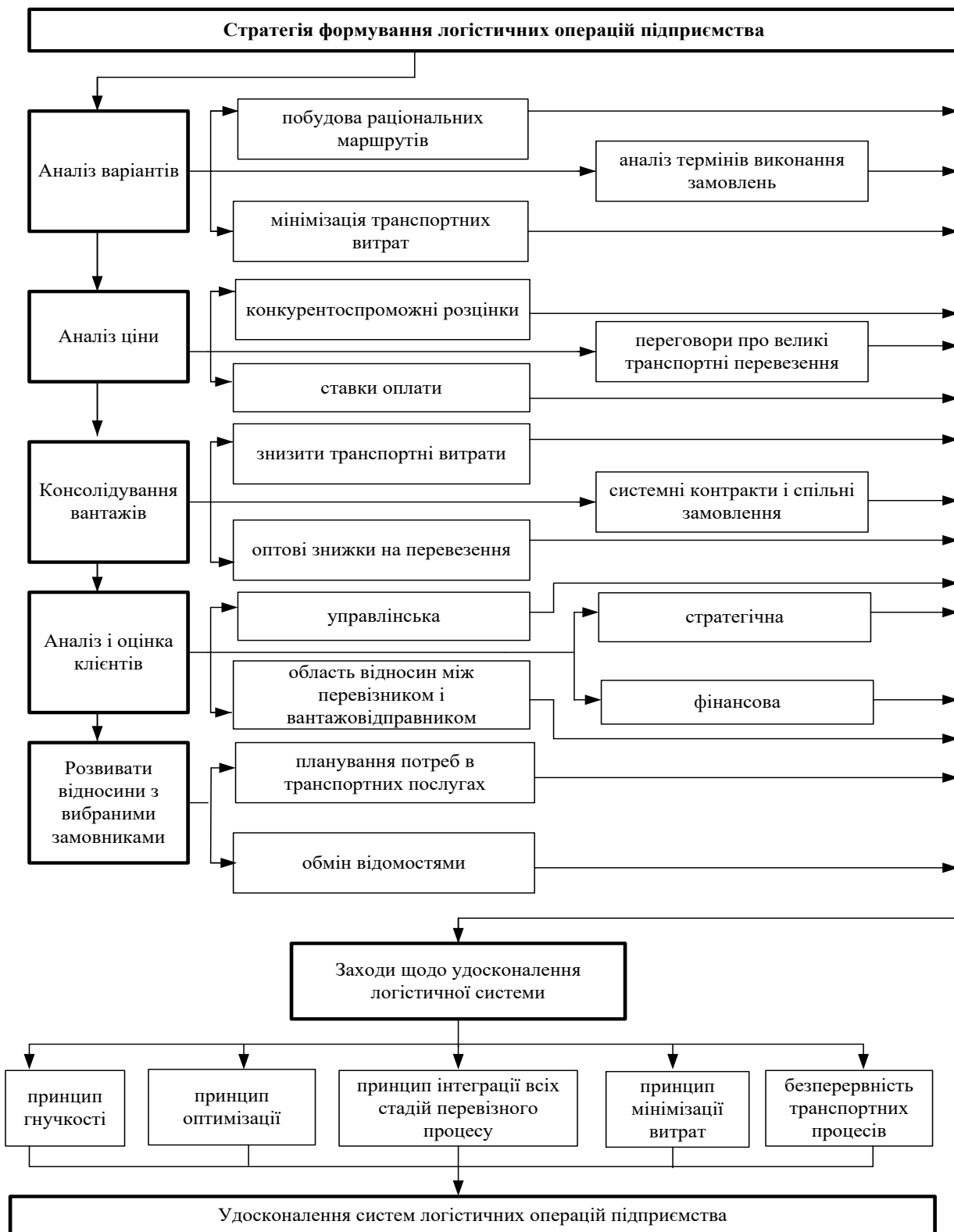
Роки	Періоди	Заявки	Прогноз
1	2	3	4
2015	1	0,716	#Н/Д
2022	2	0,597	0,51
2023	3	0,523	0,496
2024	4	-	0,6318
2019	5	-	0,6145
2020	6	-	0,5738
2021	7	-	0,5412
2022	8	-	0,5087

Графічні результати прогнозування методом експоненціального згладжування рівня показника фінансового стану (автономії) підприємства ТОВ «ПРАВЕКС ГРУПП»

ПЛАКАТ 14

СТРАТЕГІЯ ФОРМУВАННЯ ЛОГІСТИЧНИХ ОПЕРАЦІЙ ПІДПРИЄМСТВА ТОВ «ПРАВЕКС ГРУП»

ПЛАКАТ 15

ФОРМУВАННЯ УПРАВЛІНСЬКОГО РІШЕННЯ ЩОДО ВПРОВАДЖЕННЯ ФУНКЦІОНАЛЬНОГО ЛОГІСТИЧНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ

